

MOT MONOPOLKAPITALEN

Hva mener dere må gjøres ?
: Først må alle ikke aktive fiskere nektes å eie båter. Så må aktive fiskere som kjenner fiskernes problemer overta ledelsen av fiskernes organisasjoner, samtidig med at vi får mer å si.

bøtte bruket eller agna liner i håp om bedre tider. I ei egnebu ved kaia traff vi fisker M. O. og spør ham først om det såkalte fiskerallmannsmøtet som var blitt holdt i Henningsvær noen dager i forveien. Hans første svar var et foraktelig snøft. M.O: Det var et 2 1/2 timers skuespill for å "informere" fiskerne og hvor vi nesten ikke kom til orde. Jeg forsøkte å legge fram mitt

ere oss og overta omsetninga»

. Dette er umulig så lenge staten støtter kapitaleierne med lån, og ikke gir lån til sjarker. Det er vanskelig å få storkapitalen ut av fiskerinæringa. Men noe må gjøres fort. Jeg tror at fiskerne må organisere seg skikkelig og overta omsetninga sjøl. Hvis ikke krisa blir stoppa, vil rekrutteringa til fiskeryrket stoppe, og fisken vil bli i havet. Det er for jævlig når vi tenker på at størstedelen av verden sulter.

Hva med streikevåpnet som andre arbeidsfolk i stigende grad benytter seg av ?
: Hvis vi streika ville staten og oppkjøperne være glad til, det ville løse mange problemer for dem. Noe annet som er viktigere er iat Fiskarlaget ikke har noen streikekasse.
- HVA !
: Du hørte rett, ja. Fiskerne har ofte snakka om dette, og det har vært oppe forslag flere ganger på fiskarlagets årsmøter, men det er alltid blitt stoppa (!). Ingen veit liksom hvordan.
: Vi må nok organisere oss bedre. Men mange av fiskerne her oppe er så forbanna nå at jeg tror min idé skulle kunne gjennomføres. — Vi mobiliserer hele fiskerflåten og drar til Oslo og stenger hele Oslofjorden. Da skulle nok "gubbene" som liksom styrer og stiller, få se hva leveringsstopp og andre stopper betyr ! Det skulle bli noe til demonstrasjon.

Velkommen skal dere være, kamerater. Og lykke til med fisket, men det hjelper vel lite.....?

Vi reiste videre til bl. a. Henningsvær. I gamle dager" pleide det å ligge opptil 8-100 båter på kaia her, i år var det knapt 200 båter ved kaia. For å forsterke inntrykket av den halvtomme kaia, grinte de tomme iskehjellene mot oss. Da vi kom var det iskestopp og liten aktivitet på kaia. Noen

R DERE!

villig til å slutte opp om kravet. Vi ble derimot nødt til å kutte ut streikevarslet, og to stykker leverte brevet til ledelsen. Vi fikk til svar at forhandlinger tidligst kunne komme igang når auksjonen var slutt. Det blei da sammenkalt til møte, hvor det blei enighet om at dersom vi ville ha forhøyelse, måtte vi slå til med en gang. For mellom to auksjoner har jo et streikevarsel ingen kraft. Etter møtet viste det seg at ledelsen hadde lytta til hele møtet over det interne calling-anlegget. Vi bestemte da å gå til streik søndag som var den siste dagen av auksjonen.

Søndag fikk alle utlevert et skriv fra ledelsen hvor det blei lovet forhandlinger. Det sto dessuten at ledelsen når som helst kunne sette inn 90 lagerarbeidere i tilfelle streik. Samtidig ble alle bedt om å skrive under ei erklæring om at de ikke ville streike i helga. Hvis ikke fikk vi sparken. Dette siste tydet på at de 90 lagerarbeidere bare var en bløff, noe som seinere undersøkelser seinere skulle vise.)

Enfaringer fra både Sverige og Danmark har vist oss at det eneste midlet i en slik situasjon er en spontan streik. Men for at den skal lykkes, må den ha full oppslutning. Slik situasjonen var her, blei vi enige om å skrive under, ellers hadde hele aksjonen bare blitt en passiv protest. Forhandlingsdelegasjonen blei gitt i mandat et grunnlag på 10.50 i timen, men kravet står svakt.

Systemet med uorganiserte løsarbeidere er ypperlig sett fra arbeidskjøpernes side. Arbeiderne holdes på så lav timelønn som mulig, samtidig som han har muligheten til større inntekt dersom oppkjøperen "liker" vedkomende, eller ved å jobbe 20 timer overtid i uka.

I denne situasjonen er det klart at bare ei skikkelig organisering av arbeiderne kan oppheve splittelsen og det dårlige samholdet, og sette oss i stand til å rette harde slag mot arbeidskjøperne og den intense utbyttinga.

Fiskere og arbeidere - fram under marxismen-leninismens banner

Krisa i fiskeriene er ikke noe som oppstår omkring Lofot-fisket, når krisa blir ekstra tydelig. Den er heller ikke et fenomen som plutselig vil lamme hele fiskerinæringa. Utviklinga fra krise til katastrofe i fiskeriene er en kontinuerlig prosess som betyr usikre og utilstrekkelige eksistensmuligheter for større og større deler av fiskeribefolkninga. Krisa i årets Lofot-fiske betyr større grad av katastrofe for den delen av fiskerne fra Vestlandet og Nord-Norge som ventet å få hoveddelen av årsinntekta nettopp hvor det vanligvis er nok av fisk.

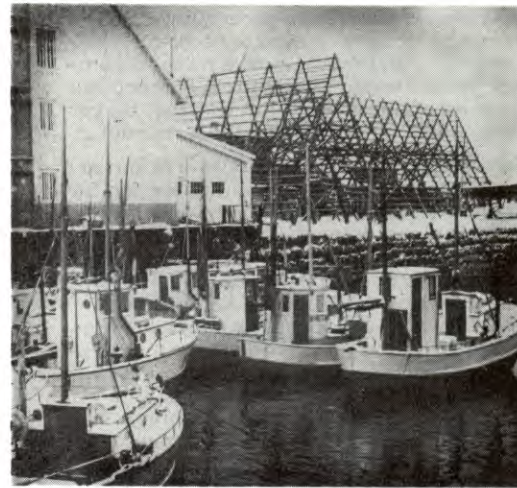
Årets Lofot-fiske står også i krisas tegn; det er masser av fisk i havet, men usikkert for fiskerne om de får solgt det de tar opp. Noen få fiskere har fast levering hos en kjøper så lenge denne finner det lønnsomt å ta imot fisk. Andre må gå fra sted til sted med fisken for å forsøke å få levert den, men må kanskje tilslutt gi opp og hive fisken på havet. Det er begrenset hvor mye drivstoff de kan bruke om det skal bli noen inntekt med den elendige prisen fiskerne får. Går de for lenge med fisken, blir de også møtt med det argumentet at den er for gammel.

I tillegg til dette kommer de utallige fiskestoppene. Hvordan skal fiskerne skaffe seg levelige vilkår når de ikke engang får lov til å arbeide hver dag?

Fra kapitalens, fiskeoppkjøpernes, grossistenes og eksportørens side får vi høre mange merkelige forklaringer. Framleis hevder de at borgerkrigen i Nigeria er årsaken til vanskelighetene. Dette er ei god forklaring for kapitalen, i og med at den ikke belyser forholda her i landet. Derne har blant anna fiskerne liten anledning til å kontrollere kapitalistenes disposisjoner og såleis sette fingeren på detaljene.

Ei anna forklaring er en nåbåtdrifta blir "ulønnsom". Dette fører så angivelig til vanskelighetene for torskfiskerne. Det er tydelig for alle at de aller fleste båtene som deltar i torskfiskeriet er små og "ulønnsomme". Men kapitalistenes forklaring sier ikke noe om hvorfor båtene er blitt ulønnsomme. Den sier ikke om hvem som foretar de disposisjoner som fører til krisa og i hvis interesse dette skjer. Den sier ikke at kapitalen er interessert i store enheter som er lette å manipulere og som gir større profitt for kapitaleierne.

Hvordan tar så krisa seg ut for dem som produserer og sliter i fiskerinæringa, fiskerne og fiskeriarbeiderne ?
For det første er ikke krisa i Lofoten noe isolert fenomen, den er en del av ei generell krise i fiskeriene. Men med den sen-

trale plass dette fisket har for mange fiskere på Vestlandet og i Nord-Norge, vil vanskelighetene her gjøre et ekstra sterkt utslag og gjøre krisa ekstra tydelig. Kjøpestopp og fiskestopp her vil bety at den vesentlige delen av årsinntekten uteblir. For mange fiskere vil dette i år bety tvangsauksjoner og/eller at de må gi opp fisket. De greier ikke å betale renter og avdrag på båt, bruk, forsikring osv., de greier ikke å underholde familien på 7-8000 i året. Sjølsagt kan de til en viss grad leve av fisk, men det trengs også en del anna for å "få" en familie.

For det andre får fiskerne sjelden fisk og levere. Når de først får levert fisken, er fiskeprisen så lav at det ikke blir stort igjen når alle utgifter er betalt. Ifjor var minsteprisen 1,50, i år er den 1,20. (og tru ikke at noen betaler mer enn minsteprisen). I tillegg til senkningen i prisen til fisker kommer så det at driftskostnadene, utgiftene til brennstoff, redskap, skatter og avgifter har steget. Dette er problemer som blir tilspissa i forbindelse med Lofotfisket, men som fiskerne står overfor hele året. For arbeidsfolk i fiskerinæringa er det ei permanent krise som mer og mer begyner å likne ei katastrofe. Dette er heilt tydelig for alle dem som må gi opp

fisket og kanskje flytte fra heimene sine for å bli et lett dirigerbar arbeidskraftreserve i et land med stigende arbeidsløshet.

Årsakene til elendigheta er ikke borgerkrig eller devaluering, eller det at små båter er ulønnsomme i seg sjøl. For det første må vi søke årsakene i foredlings- og omsetningsapparatet. Dette kan igjen ikke ses isolert fra vårt politiske og økonomiske system forøvrig. Foredlings- og omsetningsapparatet er karakterisert av for det første en mengde ledd som fisken må gjennom før den når forbrukerne, for det andre at det mellom disse leddene er et virvar av forbindelser og sammenhenger som det er nesten umulig å få oversikt over.

Hvordan virker så det systemet i praksis? Fiskeren leverer fangsten sin til en av de utallige oppkjøperne. Derfra går fisken gjennom foredlingsbedrifter av forskjellig slag, underleverandører, grossister, evt. eksportører og kjøpmenn. Det er fullstendig klart at alle disse mellomleddene er imot enhver fornuft, i og med at alle disse skal profitere på produktene enten de ser noe til fisken eller ikke.

Omsetningsmekanismen har videre følgende sider: Hvert enkelt ledd i systemet kan stoppe tilbudet av fisk for nær sagt ubegrensa tid, inntil etterspørselen blir så stor at prisene går i været, og profitten samme veien. Denne tilbud/etterspørselordninga går gjennom hele omsetningsapparatet, for å få salget til å lønne seg, for profittprene. Forbrukeren trenger fisk, og er nødt til å betale. Både for fiskere og forbrukere ville det lønne seg å eliminere alle disse mellomleddene. For kapitalistene i omsetningsapparatet er fiskeprodukter en slags kapital som kan lagres. Fiskeren derimot er avhengig av å få levert fisken kontinuerlig, slik at hver kjøpe/fiskestopp er et direkte innteksttap. Kapitalens manipulasjoner vil således alltid ramme fiskerne. Men også fiskeriarbeiderne vil rammes. Produksjonsstans betyr også for dem arbeidsløshet og ingen inntekt. Vi ser at forbrukere, fiskere og fiskeriarbeidere har felles interesser overfor dem som manipulerer produksjons- og omsetningsapparatet. Dette forhindrer imidlertid ikke at kapitaleierne forsøker å utnytte de kunstige motsetninger som eksisterer mellom disse gruppene, ved hele tida å framheve at det er fiskernes førstehåndspris som avgjør oppkjøp og muligheten for salg til forbruker. Hvis ikke fiskerne vil nøye seg med lavere minstepris vil oppkjøpet stanse og arbeiderne miste jobben. Prisen til fiskerne brukes også til å "forklare" den høye prisen forbrukeren må betale. Det heter bestandig at det er fiskerne som må vise måtehold og ikke ha en slik uhørt kravmentalitet....(det siste er fiskeriministerens ord.) Aldri et ord om hvor profitten tar veien, alltid blir kapitaleiernes interesser ivaretatt.

En annen hovedårsak til vanskelighetene for fiskerbefolkninga er motsetninga mellom store og små enheter. Utviklinga viser at kapitalistene i større grad investerer i fiskerinæringa. Vi ser også at kapitalen er interessert i store enheter når det gjelder båter. Store båter trenger mannskap, og fiskere til store båter vokser ikke på trær. Hva er da mer nærliggende enn den utviklinga vi ser med at småbåtfisket gjøres "ulønnsomt"? Denne utviklinga fører til at fler og fler gir opp småbåtfisket, og blir dermed skjævet i retning av å ta hyre som trålgaster. Som ei følge av kapitalens og myndighetenes løgnaktige propaganda om at sjarkfisket er "ulønnsomt" og at sjarkfiskerne ikke greier å følge med i "utviklinga" og ikke forstår "sitt eget beste", skapes det kunstige motsetninger mellom trålgastene og småbåtfiskerne som i realiteten har felles interesser. En faktor som forsterker denne kunstige motsetninga er at Sjømannsforbundet stadig forsøker å verve medlemmer blant trålgastene, mens småbåtfiskerne er organisert i Norges Fiskerikarlag. Denne kunstige splittinga av fiskerne fører sjølsagt til at felles opptreden fra fiskerne i kamp for sine interesser mot makt-haverne og deres lakeier i statsbyråkrati og fiskerorganisasjoner blir vanskeliggjort.

Råfisklova gir fiskerne sjøl (gjennom sine organisasjoner) høve til langt på vei å sentralisere og kooperativisere fiskeoppkjøpet. Ei slik utvikling ville sjølsagt gi fiskerne større kontroll over sine egne arbeids- og levevilkår, og sette dem i ei langt sterkere stilling når det gjelder å "rasjonalisere" vekk de unødvendige ledda i fiskeriomsetninga. Det er klart at oppsplittinga av

VERDEN I OPPRØR

Black Panther Party studerer Stalin og formann Mao

I februar var ledere fra Black Panther Party i Norge. Denne artikkelen bygger på foredrag de holdt, personlige samtaler med dem og bevegelsens organ, ukeavisa "Black Panther".

HVA ER BLACK PANTHER PARTY?

Panther-partiet er den sterkeste og mest militante svarte organisasjon i USA. Etter stiftelsen i 1965 har det gått gjennom en rask politisk og organisatorisk utvikling.

Partiet kjemper for den svarte befolkningas livsinteresser, mot kapitalistisk undertrykkelse. Derfor er sluttmålet å styrte kapitalismen, og innføre sosialismen under proletariatets diktatur i USA.

Men "politisk makt gror ut av geværløpet" (Mao sitat, mye brukt av Black Panthers). Partiet innser at målene ikke kan nås uten væpna makt. Den svarte befolkninga lever under konstant polititerror, svarte mishandles og myrdes ofte av USAs politi, som Panthers kaller "pigs" ("svin" eller "purk").

Panther-partiet stiller parolen om å møte vold med motvold. Det oppfordrer den svarte befolkninga til å væpne seg og beskytte seg mot overgrep. Revolusjonen må gjennomføres ved at kapitalmakta brytes med vold.

FRONT MOT KAPITALISME OG RASISME

Partiet gjør det klart at alle former for rasisme og kapitalisme er den svarte befolkningas fiende.

Også den svarte rasismen, som avviser samarbeid med hvite revolusjonære, er farlig. Den berøver de svarte for mulige forbundsfeller. Avisa Black Panther gjør for tida blodig narr av alle slags "svarte nasjonalister" som vanligvis også er rasister.

Disse folka unngår virkelig kamp, og driver i steden studier i svahili, frammer "afrikanske moter", "afrikansk hårstil" osv. De reklamerer for masseproduserte klær med afrikansk snitt" og annet billig jaggel som selges til de svarte for stive priser.

Den industrien som dette skaper, fostrer den "oljeglattede svarte middelklassen" – skaper "svart kapitalisme", som noen "black-power" tilhengere mener er fine greier. Det samme gjør president Nixon, som har lovet å støtte framveksten av "svart kapitalisme".

I praksis er "svarte nasjonalister" bare agenter for USAs monopolkapital, som skaper en svart kapitalistklasse for å styrke grepet om svarte arbeidsfolk.

Panther-partiet kjemper derfor mot all slags "kulturell nasjonalisme", som lurer de svarte vekk fra kampen med all slags jaggel. Partiet bekjemper kapitalisme og rasisme uansett farge, og derfor også mot den svarte borgerklassen i de svarte distriktene.

Enhet med de svarte massene.

"Panther-partiet skal være en okse som folket kan ri på". Parolen uttrykker at partiet har stilt seg oppgaven å tjene folket på en mye mer konkret måte enn alle tidligere svarte bevegelser.

Agitasjonen viser de svartes elendige stilting og politistatens overgrep, og mobiliserer massene på det.

For tida har partiet starta en stor kampanje for å gi alle sultende ghettobarn ett skikkelig måltid før skoletid. Den er i gang i Oakland, California, men det er meininga at den også skal spre seg til resten av ghettone.

Mat skaffes gjennom at alle forretningsmenn i de svartes distrikter gir penger og varer. De som nekter får forretningsnavn offentliggjort, og blir øyeblikkelig utsatt for total kjøpstreik. Resultatene skal ikke komme som almisser, men være et resultat av de svarte massenes kamp.

Panther-partiet vil bruke dette som grunnlag for et skoleprosjekt for alle svarte barn. Det vil læredem å avsky "purken", kapitalismen i USA og gjennomskue dens tjenere den svarte middelklassen, de svarte "nasjonalistene" og fascistene.

Partiet søker såleis å føre massenes interessekamp opp på et høyere nivå. Den er ikke noe mål i seg sjøl, men skal forene de svarte massene og forberede dem på revolusjonen.

FOR KAMPFORBUND MED HVITE REVOLUSJONÆRE.

Panther-partiet går inn for enhet mellom svarte, meksikanere, indianere osv. i USA mot monopolkapitalismen og imperialismen.

Men uten de undertrykte hvite massene kan kapitalismen i USA ikke knuses. Derfor går partiet inn for kampefelleskap med alle hvite som kan støtte panthers program ikke bare i ord, men også i handling.

At Panther-partiet er rasistisk er såleis noe tøv. Det har hyldet den hvite ungdommens kamp mot Vietnamkrigen, og går inn for dannelsen av en enhetsfront mellom svarte og hvite fattige. Det går inn for at de organiseres hver for seg nå, fordi det hevder at de svarte må ha enhet, før enhet mellom svarte og hvite kan skapes. Men klassefienden bekjempes, hvit og svart.

POLITISTATEN USA UNDERTRYKKER PARTIET.

Da Malcolm X nådde klarere politisk bevissthet, måtte CIA myrde han. Det militante og radikale Panther-partiet blir også undertrykt som ingen annen organisasjon i USA.

Helt fra starten har politiet myrdet pantere, skutt dem ned på åpen gate, i hjemmene, torturert dem i fengslene. I 1968 blei 6 myrdet. Panther-avisa melder om stadig nye mord i 1969.

To Panther-ledere, Huey Newton og Eldridge Cleaver, er tiltalt på åpenlyst falsk grunnlag. Newton er fengslet, Cleaver i eksil. Det har vært snakk om dødsstraff. Agenter plasserer marihuana, ladde våpen osv. hjemme hos Panther-medlemmer og ledere, som så arresteres. Mange partimedlemmer er fengslet som regulære politifanger.

Svarte fascistgrupper brukes også til å likvidere pantere. Tidlig i år blei Panther-ledere drept av folk fra den "svarte nasjonalist"-gruppe US, leda av Ron Karenga. Karenga-folka er tilhengere av "svart kapitalisme", går glattbarbert i hodet og er svært "afrikanske". Panther-avisa har fortalt om tilfeller der US-folk sammen med politiet

har skutt pantere.

Dette viser at hele USAs overklasse, svart og hvit, går sammen om å bekjempe Panther-partiet, fordi det kjemper for den svarte befolkningas interesser.

ØKENDE POLITISK BEVISSTHET I DE SVARTE MASSENE.

Panther-partiet betyr at USAs svarte har tatt et skritt framover, ved å rette kampen direkte mot monopolkapitalen og det svarte borgerskapet. Panthers har også passert USAs "kommunist"parti (revisjonistene). Det for-dømmer samarbeidet Sovjet-USA som klasseforræderi.

Utvilsomt finnes svakheter og borgerlige ideer i Panther-partiet. Det hylder marxismen-leninismen, men tar samtidig en sentristisk stilling mellom det røde folks Kina og det småborgerlige Castro-Cuba. Det er neppe noe enhetlig.

Likevel kan bare seterister nekte å innse at bevegelsen betyr et virkelig framskritt. Se f.eks. på det obligatoriske studieopplegget, som utenom skrifter av Cleaver også omfatter bl.a.: Lenin: Hva må gjøres, Staten og revolusjonen. Stalin: Leninismens grunnlag. Mao: Den lille røde, Mot bokdyrkelsen m.m.

Partiets representanter i Oslo understrekte sterkt at de bygger på demokratisk sentralisme og forbyr fraksjoner. "Demokrati er bra når man bare skal sitte og diskutere. Men skal man kjempe, må man også ha sentralisme. Åssen skal man få gjort noe ellers?"

For tida hverves ikke medlemmer, og det politiske nivået høynes. Det rensker rekkene for agenter, for spontanister, folk som ikke vil følge disiplinen, folk som nekter å skole seg.

Tenk bare hvor langt de ligger foran den liberale norske tulling i studentrørsla eller i SF, som "simpelthen elsker" revolusjonen i "den 3. verden", men hyler av forargelse når noen krever disiplin, forsakelse og studier her i Norge!

USAs svarte befolkning marsjerer framover. Den vil sikkert måtte gjøre feil, det vil være flo og ebbe i kampen. Likevel ser vi at stadig flere tilegner seg marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning. De svarte vil greie å forene seg med alle USAs fattige, og framtida er derfor lys.

KIM IL SUNG SLÅR TIL!

(klippet fra Vanguard, organ for Australias Kommunistiske Parti (M-L))

Vanguard pekte nylig på det kvalmende tøvet som blir offentliggjort i revisjonistavisa "People's Korea", som prøver å fremme en "leder" for verdens revolusjonære bevegelse. Det følgende, som er tatt fra 4. desembernummeret av People's Korea, bekrefter hva Vanguard sa om dette barnslige sjølskrytet:

"Den historiske rapporten som kamerat statsminister marskalk Kim Il Sung ga ved feiringa av 20-årsjubileet for grunnleggelsen av den Demokratiske Folkerepublikken Korea i Pyongyang den 7. september 1968, er et historisk dokument av verdensomspennende betydning, og kan i viktighet og virkning måle seg med "Det Kommunistiske Manifest" som Marx og Engels utga i 1848.

Sosialistiske teoretikere verden over vil villig anerkjenne rapporten som "Det Kommunistiske Manifest for midten av det 20. århundre". Ja, i virkeligheten har den flere fortrinn framfor Marx' og Engels' store verk, og vil få større betydning enn dette, ettersom den bygger på det storlagne koreanske folkets førstehånds erfaringer i behandlingen av de kompliserte problemene med en sosialistisk makt og oppbygging, og kapitalismens, neokolonialismens og den moderne imperialismens strategi og trusel."

massemordene fortsetter i indonesia

En kan anslå at mellom 2 og 3 tusen personer anklaget for å være kommunister har blitt myrdet av hæren i konsentrasjonsleirer Purwodadi, Kawu, og Gundi på Sentral-

Java, opplyste M. Johannes Princen, viseformann for det indonesiske menneskerettighetsinstituttet på en pressekonferanse i Djakarta den 26. februar. Massemordene fant sted i november og desember siste året. Han la til at flere hundre av fangene ble drept med slag av jernstenger, og at mange måtte grave sine egne graver på forhånd. Han nevnte videre flere eksempler på at fangene var blitt torturert ved hjelp av elektrisitet for å tilstå at de var kommunister. Deretter ble de myrdet.

Samtidig meldes det fra Djakarta om at stadig flere internasjonale konserner får innpass i Indonesia og legger under seg stadig større deler av markedet der. Både engelske og hollandske handelsdelegasjoner har nettopp besøkt Djakarta og returnert med for med fordelaktige kontrakter. Vest-Tyskland har også økt investeringene kraftig, og størstedelen kontrolleres av Hoechst Farbwerke og Bayer Farbwerke, som før og under siste krig utgjorde det beryktede I. G. Farben. Japansk monopolkapital har tatt hånd om store deler av skogbruket på flere av øyene. Fascistregjeringa har videre, for en slikk og ingenting, solgt rettighetene til oljevinning til en rekke amerikanske selskaper, som f.eks. Mobil, Continental Oil, Union Oil, Caltex, Stanvac o.a.

Fornærdepolitikken til generalklikken blir resolutt bekjempet av det indonesiske folket under ledelse av Indonesias Kommunistiske Parti (PKI), som bygger på marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning. Den væpna kampen er særlig aktiv på Sentral- og Øst-Java, i tillegg er det kamper i gang på Sumatra, Kalimantan (Borneo), Bali, Celebes og en del mindre øyer.

26 000 av Mao i Norge

Kamerat Esther Bergerud i Oslo Bok- og Papirhandel forteller til KLASSEKAMPEN at den norske utgaven av "siter fra formann Mao Tse-tung" er solgt i 26 000 eks. av disse 21 000 i den ypperlige norske Pekingutgaven.

Hennes erfaring er at salget ikke går ned. Før var de fleste kjøperne unge, men nå spør også stadig flere fra de eldre årsklasser etter Sitatboka.

For den revolusjonære bevegelsen er det

en god og nødvendig ting at Maos tenking blir utbredt. Leserne av KLASSEKAMPEN kan også være med og gjøre Sitatboka kjent og lest. Det er viktig revolusjonært arbeid. Til et stort arbeid må verktøyet være i god stand, og uten en korrekt teori blir det heller ingen revolusjon. Sitatboka får man kjøpt i Oslo Bok- og Papirhandel, Schweigaardsgate 56, Oslo 6, eller fra SUF's bokformidling, boks 6159, Oslo 6.

PL avslører ANTIKOMMUNISTEN Charmicael

I nr. 5/68 av "Progressive Labour" har Bill Epton en grundig avsløring av Stokeley Carmicael. Epton sjøl er svart amerikaner, og viseformann i det marxist-leninistiske Progressive Labour Party. Han siterer bl. a. en tale Carmicael holdt i Oakland høsten 1968:

"...Kommunisme er ikke en ideologi for svarte folk, punktum, punktum... De kommunistiske og sosialistiske ideologiene snakker om klassestruktur. De snakker til folk som undertrykker folk fra toppen av ned til bunnen. Vi står ikke bare mot utbytting. Vi står mot noe mye viktigere, for vi står mot rasisme. Og rasisme er mye viktigere for svarte folk her i landet enn utbytting. For hvor mye penger du enn tjener i den svarte verden – når du går inn i den hvite verden er du fremdeles nigger,...

Så derfor blir spørsmålet om rasisme viktigst for oss... åssen fødelegger vi de institusjonene som forsøker å holde oss umenneskeliggjort? Det er alt vi snakker om. Spørsmålet om utbytting kommer i annen rekke.

Nå for hvite folk som er kommunister, kommer spørsmålet om kommunisme først, for de utbyttes av sine egne. Hvis du var utbytta av andre svarte folk, ville det være et spørsmål åssen vi deler profitte. Det er ikke det for oss... Det er spørsmålet om åssen vi kan leve som et folk i dette landet, og det gjør vi ikke, på grunn av rasismen i dette landet. Derfor må vi bevisst strebe mot en ideologi som behandler rasismen først, og gjør vi det så innser vi nødvendigheten av å forbinde oss med de 900 millioner svarte folka i verden i dag. Dette innser vi."

I 1968 gifta Carmicael seg med sangerinna Miriam Makeba, og flytta inn i en 200 000 dollars villa i Washingtons snobbestrøk. Det er den gamle historia: lederen som blir kjøpt opp av overklassen, og til gjengjeld sier til de svarte arbeiderne at de ikke utbyttes av det svarte borgerskapet, og ikke må bli kommunister. Carmicael er avslørt, og vekker neppe tillit mer.

MAOs TENKNING GÅR FRAM I DANMARK

Det vel halvårgamle Kommunistisk Forbund (marxister-leninister) holdt sin 2. generalforsamling 15.-16. mars. Den viste at KF er gått fram i styrke og kvalitet. KF legger hovedvekt på å utvikle en erfarne kader gjennom studier i samband med praksis. Alle tendenser til høyreavvik og ultra-demokratisme blei avvist, og de danske kameratene slo såleis fast at de vil arbeide etter den demokratiske sentralismen, på Mao Tse-tungs tenknings grunn. Det blei vedtatt uttalelser og mindre endringer i lover og program. KF har før utgitt det agitatoriske blad KOMMUNIST, nå kom også det teoretiske MARXIST-LENINISTISKE STUDIEBREVE. I den nye KF-ledelsen er Benito Scoccozza (form.) og Hans Henrik Nilsen best kjent i Norge. En viss Gottfried Appel har før hindra at Maos tenkning blei spredd i Danmark. Han tar Mao til inntekt for den merkelige "teori" at vestens arbeidere er fiender av verdens folk, fordi de "får del i imperialismens utbytting". Denne sabotasjen er nå avslørt, og Appels håndfull kontrarevolusjonære er isolert.

Tilspissinga av motsetningene sender de fleste grupper til venstre for det erklærte sosialdemokratiet (som omfatter dansk SF) raskt mot historiens skraphaug. Revisjonist-"kommunistene" har ingen ungdom. "VS"-partiet holder på å tas over av trotskister og "blomsterbørn" (hippies), har mistet de fleste medlemmene og splittes i mange smågrupper. Nå øker også interessen for Maos tenkning. 17/3 holdt KF, dansk SUF og VS et møte med norsk SUFs Sigmund Grønmo. Dette viste at dansk SUF, en viktig organisasjon på venstrefløyen, gjennomgår en sterk progressiv utvikling.

KF er framleis en liten organisasjon, men vi kan vente stor framgang. KLASSEKAMPEN har tillit til at våre kamerater vil klare den historiske oppgaven å bygge arbeiderklassens revolusjonære, kommunistiske parti av formann Maos type i Danmark.

norsk gjest.

VERDEN I OPPRØR

FRANSKE MARXIST-LENINISTER TIL KAMP

Ad omveger har vi mottatt endel stoff fra februarnummeret av den illegale franske avisa L'Humanité Nouvelle, organ for Frankrikes Kommunistiske Parti (Marxist-Leninistene). PVMLF blei stifta den 31. desember 1967. Partiet spilte en aktiv rolle under mai-opprøret i Frankrike, og blei av den grunn forbudt den 12. juni 1968. Etter den tid har virksomheten fortsatt under jorda, til tross for stadige forfølgelser og arrestasjoner. Det følgende er et sammendrag av lederen i februarnummeret av "L'Humanité Nouvelle".

Fram kamerater! Vi vil seire!

For et år sia skapte kongressen i Puyricard vårt parti. Det var nødvendig med fire år med meningsbrytninger for at de militante anti-revisjonistene skulle nå det taktiske målet de hadde satt seg, opprettelsen av et virkelig kommunistisk parti i Frankrike, et parti som bygger sin politiske linje og sin aktivitet på marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning.

I mai og juni tok marxist-leninistene direkte del i de store revolusjonære kampene til studentene og arbeiderne. Videre fordømmer lederen forøderrollen til revisjonistpartiet og til den revisjonistdominerte fagorganisasjonen CGT.

Vårt parti har imidlertid ikke hengitt seg til illusjoner om en lett seier for revolusjonen, tvert imot. Da motoffensiven til statmakta, som tjener monopolkapitalens interesser, satte inn i juni, fant ikke PCMLF seg uforberedt, men kunne trekke sine styrker tilbake i god orden over i illegalitet, skape nye organisasjonsformer tilpassa denne tilstanden, analysere den nye situasjonen alvorlig og slå fast den politiske linja til partiet i samsvar med programmet vedtatt på Puyricard-kongressen.

Etter dette har det gått sju måneder. De marxistisk-leninistiske kreftene organisert av vårt parti har tredoblet, og deres innfly-

telse har økt meget betraktelig i hele Frankrike. Det fins naturligvis ulikheter fra et område til et annet. På noen få steder har kamerater begått høyre- eller venstre-opportunistiske feil fordi de ikke har forstått at vi nå befinner oss i en periode hvor borgerskapet ikke vet hvordan det skal overvinne den alvorlige krisen som truer det. Borgerskapet deler seg på spørsmålet om hvordan det best skal beskytte sine interesser. En sektor leker med tanken på åpen fascisme, ved mens en annen sektor ennå er innstilt på å forsøke reformistiske løsninger ved at de spiller på revisjonistenes foræderi og ved å samarbeide meget åpent med Sovjetunionen og USA. Alternativene "Fascisme eller borgerlig demokrati" er ennå ikke noen øyeblikkelig problemstilling, men det borgerlige demokratiet, som tjener monopolkapitalen, er kommet til det stadiet hvor det bruker metoder som er fascistisk infisert, f. eks. undertrykking av demokratiske friheter, sjøl om det ennå ikke dreier seg om åpent terroristiske handlinger.

Opplysning av vårt parti og ti andre organisasjoner, frigivning av OAS-forbryterne, oppretting av stormtropper kalt CDR, De Gaulles og Couve de Murvilles trusler i radio og fjernsyn, de nye polititilgrepene på universitetene, oppsigelsene av arbeidere som spilte en aktiv rolle under maiopprøret, provokasjonene som det hemmelige politiet har satt i gang for å forberede opinionen på hardere undertrykkelse (plastbombeattentater og liknende), forskjellige tiltak som til og med er tvilsomme fra et borgerlig synspunkt, som f. eks. "utspørring" og "bevoktning" uten arrestordrer, alt dette er tydelige trekk som vitner om disse fascistiske tendensene.

PCMLF har tatt initiativet til ideen om snarlig danning av en "Folkemassenes anti-monopolistiske og anti-imperialistiske enhetsfront". Denne fronten ville kunne gjenskape den anti-fascistiske fronten i Dimitrovs ånd. Det vil bety en meget bred front, men dens soliditet må garanteres av at den dannes på grunn-

planet, av de militante medlemmene i forskjellige partier og forskjellige anti-monopolistiske, anti-imperialistiske og anti-fascistiske organisasjoner. Våre medlemmer må aktivt delta i en slik front og effektivt lede dens revolusjonære aksjoner, både mot monopolkapitalen og mot dens forskjellige lakeier, som f. eks. den moderne revisjonismen.

Lederen konstaterer videre med tilfredshet at mange medlemmer av det nå forbudte marxistisk-leninistiske ungdomsforbundet (UJCML), nå går inn i PCMLF. Ungdomsforbundets tidligere temmelig vinglete linje blir fordømt. Dokumentet ser også med stor sympati på de medlemmene av UJCML som foreløpig ikke har gått inn i Partiet med den begrunnelse at de først vil gjøre en grundig sjølkritikk av sin tidligere feilaktige linje,

slik at de ikke trekker med seg de interne stridighetene inn i Partiet. L'Humanité Nouvelle bedømmer likevel forbundets eksistens som positivt, all den tid at det har kunnet trekke store deler av ungdommen vekk fra trotskistenes uheldige innflytelse.

Dokumentet fordømmer videre de forskjellige venstre- og ultravenstre retninger som i praksis villeder massene, slik som anarkisme, trotskisme o.l. Lederen slutter med en solidaritetserklæring til den store proletariske kulturrevolusjonen, personlig ledet av Formann Mao Tse-tung.

«VALG»-FARSE I THAILAND

Den 10. februar noldt den reaksjonære regjeringa i landet "valg". Troppene og politiet over hele landet var i full alarmberedskap. Gatene var omtrent utdødde, og omtrent ingen viste seg ved stemmestedene. Flere steder tvang tropper og politi folket til å stemme flere ganger. I noen deler av landet ble stemmestedene knust av rasende folkemengder. De forskjellige kandidatene måtte alle godkjennes av regjeringa, og blant dem som ble godkjent, var representanter for det nylig oppretta revisjonistpartiet. Den 20. januar ble de forskjellige kandidatene i hovedstaden presentert på et stort møte. Folkemassene ropte slagord mot politikerne og valget, og kastet stein mot kandidatene, som i panikk måtte flykte.

Da "valget" var over, sendte Thanom-klikken politi til "valg" hovedkvarteret for å skjule de virkelige resultatene. Likevel måtte de innrømme at bare 25 % av velgerne hadde avgitt stemmer, noe som utvilsomt var en overdrivelse.

Valgfarsen lurte ikke et øyeblikk folkemassene i landet, som siden 1965 fører en væpnad kamp mot den forøderiske regjeringa, under ledelse av Thailands Kommunistiske Parti, som bygger på marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning.

I tidsrommet 26. januar til 9 februar var de patriotiske styrkene i kamp med de reaksjonære hele 55 ganger, og en masse tropper og politi ble satt ut av spill. Videre ble et antall meget reaksjonære lokale byråkrater og hemmelige agenter uskadeliggjort.

I de tre første ukene av februar ble fiendtlige utposter i Loey, Phetabun og Pisanur-

rok-provinsene renet om lag 40 ganger. Et amerikansk helikopter ble skutt ned i dette området, og de om lag 20 fiendtlige soldatene om bord ble drept. To andre helikoptre ble skadd.

Arbeiderne i Thailand er i stadig kamp for sine interesser. Den 19. februar la bygningsarbeiderne i Tak-provinsen i Nord-Thailand ned arbeidet. Thanom-klikken sendte øyeblikkelig væpna politi til området for å undertrykke arbeiderne.

I Paknam-provinsen i sentral-Thailand gikk 250 arbeidere ved en amerikansk fabrikk for produksjon av bilringer til streik den 12. januar. På tross av trusler fra eierne og fra regjeringa fortsatte streiken til den 6. februar, da eierne måtte gå med på arbeidernes krav.

Store demonstrasjoner møtte statsminister Thanom da han besøkte Haad Yai-distriktet i Song khla-provinsen den 6. februar. Over 1.000 tinngruvearbeidere protesterte mot at tinneksporten ble redusert som følge av press fra den amerikanske imperialismen. Denne politikken førte til større arbeidsløshet.

Den 14. mars sendte sentralkomiteen i Thailands Kommunistiske Parti ut ei erklæring som fordømte sovjetrevisjonistenes sosial-imperialisme ved at de gjentatte ganger har foretatt væpnad provokasjoner mot Folkerepublikken Kina. Partiet oppfordret sine medlemmer og andre revolusjonære til å gi full støtte til det kinesiske folkets kamp mot den sovjetrevisjonistiske renegatklikken, til å forsterke innsatsen i folkekrigen for å styrte yankee-lakeien Thanom.

STORSTREIK I GHANA

6000 gullgruvearbeidere ved Obuasi-gruva i Midt-Ghana gikk til streik den 3. mars i protest mot de utenlandske eiernes utbytting. Store mengder væpna politi blei samme dagen sendt til Obuasi i et forsøk på å undertrykke streiken. Politiet åpna ild mot et møte de streikende holdt, noe som resulterte i at 5 arbeidere blei drept og flere dusin ble såra. Umiddelbart etter blei politiet ytterligere forsterka, og store troppeavdelinger sendt til området. Til tross for dette fortsatte streiken.

Gullgruvene i Ashanti-området, hvor Obu-

asi ligger, er blant de største gullgruvene i den kapitalistiske verden. Ghana nasjonaliserte gruvene etter uavhengigheten i 1957, etter at gruvene da hadde blitt plyndra av de britiske imperialistene i over 60 år. På tross av sterk opposisjon, solgte militærregjeringa gruvene tilbake til det engelske Lonrho-konpaniet i november i fjor til en latterlig lav pris. Dette konsernet har også store interesser i Sør-Afrika og Sør-Rhodesia, foruten i 12 andre afrikanske land. Videre blir det meldt at det samme konsernet planlegger å ta del i Ghanas bryggeri- og sukkerindustri og andre industrielle områder, for ytterligere å auke den økonomiske utbyttinga av landet.

Opprop for Vietnam-uka 14-20.april STÖTT FOLKENES FRIGJØRINGSKAMP!

Under ledelse av Den Nasjonale Frigjøringsfronten i Sør, og regjeringen i Den Demokratiske Republikken Vietnam (Nord-Vietnam) i Nord, har folket i Vietnam ført en seierrik kamp mot den amerikanske imperialismens aggresjonstropper og deres allierte siden begynnelsen av 1950-åra. Trass i at angriperne og deres allierte har satt inn nærmere halvannen million aggresjonssoldater, er de blitt slått på retrett og tvunget til å innstille bombinga av DRV (Nord-Vietnam) og til å gå med på forhandlinger.

Samlet og enhetlig er hele det vietnamesiske folk mobilisert i en kamp hvor industri- og jordbruksproduksjonen, helsevesenet og kampen mot analfabetismen er like viktig som den militære kampen. Hele landsbygda i Sør-Vietnam er nå befridd og gjenoppbygges under ledelse av FNL og folkets egne valgte revolusjonære komiteer. Dette er hele folkets kamp for sin frigjøring, folkekrigen.

Etttersom USA-imperialismen er nærmere sitt nederlag i Vietnam enn noensinne, har de trappett opp aggresjonen mot andre folk i Sørøst-Asia. Bombefly er satt inn for å tvinge folket i de friglorte områdene av Laos i kne. I Thailand har USA intensivert sin krig mot den folkelige frigjøringsbevegelsen og har alliert seg med det forhatte Thanom-regimet.

Aggresjonen i Vietnam er således ikke noe "feilgrep" eller noen "ulykke". Den er en nødvendig konsekvens av USAs imperialistiske økonomiske system. Gjennom et nettverk av allianser og avtaler og ved tusenvis av militære baser i fremmede land, på alle kontinenter, er USA i stand til å beherske 60% av verdens ressurser, mens landet bare har 6% av verdens befolkning. Slik framstår USA-imperialismen som alle folks fiende, i første rekke mot folkene i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

Men overalt hvor det forekommer undertrykkelse vil folkene organisere motstand mot undertrykkerne. Den høyeste formen for motstand er folkekrig, som innebærer at store deler av folket er mobilisert i politisk og militær motstand mot undertrykkerne.

Liksom i Vietnam foregår det nå folkekrig på alle kontinenter. I Asia, Afrika og Latin-Amerika kjemper folkene en kamp på liv og død mot innenlandske marionette-regimer og mot fremmede inntrengere. Men slik folkekrigen bringer seier over Vietnams folk, vil også dette mektige våpen bringe seier for alle undertrykte folk og rasjoner.

Den Norske Solidaritetskomite for Vietnam

SEIER I FOLKEKRIGEN!

FULL STÖTTE TIL FNL!
USA UT AV VIETNAM!
BEKJEMP USA-IMPERIALISMEN!
NATO UT AV NORGE!

STOR AKTIVITET I KAMPANJEN
NORGE UT AV NATO!

STÖTT
SOLIDARITETSKOMITEENS ARBEID.

Etter at Kampanjen blei omorganisert til en medlemsorganisasjon, har det vært ei klar stigning i aktiviteten. Den har bl.a. spredd ei brosjyre som fordømmer blokkpolitikken og krever solidaritet med de fattige landa, over hele landet. I Oslo holdt Kampanjen 26/2 medlemsmøte med stort framfærte. På møtet blei det vedtatt å arrangere fakkeltog og folkemøte på Youngstorget 9. april. Hovedparolene skal være "NORGE UT AV NATO" og "SOLIDARITET MED NATOs OFRE!" Møtet understreka også arbeidet med de lokale gruppene, og oppfordra til intens medlemsverving. KLASSEKAMPEN støtter oppfordringa, og kan opplyse at Kampanjens adresse er PB. 1578, VIKA, OSLO 1.

I Vietnam-uka regner Solidaritetskomiteen med aktivitet på over 50 steder i landet, dvs. det største Vietnam-arrangement som er holdt her i landet. Til Vietnam-uka er det utgitt mye materiell, bl.a. nytt nr. av bladet FOR VIETNAM, løpesedler og plakater. Det vil også komme et ekstrainummer av For Vietnam som tar for seg folkekrigens prinsipper, og som behandler konkret ulike frigjøringsbevegelser som kjemper mot imperialistisk undertrykkelse. Interesserte kan sende sende bestillinger og andre henvendelser til SOLIDARITETSKOMITEEN FOR VIETNAM IDUNSGT. 5, OSLO 1. Pg. 202981.

TVERS IGJENNOM LOV TIL SEIER

Oslo skolestyre har brutt med Elevutvalget for Oslo og omegn, trukket tilbake bevilgningene og tatt fra dem kontoret. Dette skjedde på skolestyremøtet 12/3.

Hvorfor gikk skolestyret til et slikt skritt? Er Elevutvalget blitt en revolusjonær klassekamporganisasjon? For å få en klarere forståelse av årsakene til og omfanget av denne konflikten, er det nødvendig å analysere EU's utvikling og finne ut hvilke oppgaver EU kan ivareta i dag.

Fra gammelt av var EU som de andre sentrale elevorganisasjonene (NORSAR,NGS) ei sandkasse for vordende byråkrater og strebere som ville skaffe seg et bein innfor i styringsverk og næringsliv. Og til dette formålet var også EU utmerket. Det oppsto da sjølsagt et misforhold mellom elevene rundt om på skolene og det organet som skulle representere dem.

Elevene begynte etterhvert å yte effektiv motstand mot den stadig hardere tilstrømminga av menings- ytrings- og organisasjonsfriheten. Elevutvalget blei etterhvert tvunget til å omvurdere sitt standpunkt og hjelpe til med å føre fram elevenes krav overfor skolemyndighetene, ikke som før skolemyndighetenes krav til elevene.

Så når skolestyrets "regler for ungdomsorganisasjonenes virke" blei vedtatt, og da disse reglene åpent innskrenka elevenes borgerlig-demokratiske rettigheter til et enda klarere minimum, var det bare naturlig at elevene reagerte kraftig på dette nye overgrepet. Det blei fatta et vedtak av Elevutvalgets representantskap (representantskapet utgjøres av 4 representanter fra hver medlemsskole) som sa at man ikke ville bøye seg for disse reglene, bl.a. fordi man ikke

hadde fått dem forelagt og dermed ikke hadde hatt den minste mulighet til å innvirke på avgjørelsen. Dette vedtaket sammen med hendingene på Foss skole og en del episoder på andre skoler fikk skolestyret til å ta affære. Arbeiderpartiets Seim og Høyres Kaltenborn konfronterte tillitsmenn i EU med følgende ultimatum: Enten arbeider Elevutvalget for at reglement og retningslinjer fra skolemyndighetene respekteres, ellers også blir bevilgningene trukket tilbake og Elevutvalget blir kasta ut av de lokalene som kommunen stilte til rådighet den gang EU's forhold til myndighetene var "bedre".

Dette var tross alt for drøyt. Skolestyret krevde i praksis at elevutvalget skulle være skolemyndighetenes vaktbikkje overfor elevene og verne om kapitalens interesser. Om ikke elevutvalget blei borgerskaps lydige redskap mot elevene, ville koalisjonen Høyre/DNA bruke det grepet klassestaten hadde på Elevutvalget ved at man var avhengig av bevilgninger og kontorer til å knuse EU. Representantskapet avviste sjølsagt dette "tilbudet" fra skolestyret, og dermed brøyt byråkratene i departementet og skolestyret over tvert med EU. Deres forhåpninger om å få knust Elevutvalget vil imidlertid bli gjort til skamme. Elevutvalgets styre planlegger nå å finansiere en del av drifta gjennom innsamlinger på skolene. Et møte i Studentersamfunnet i Oslo vedtok med stort flertall å bevilge 10 000 kr. til EU, men økonomistyret satte seg på bakbeina og ville ikke ut med pengene. Det kan ta litt tid før studentene får hamla opp med det reaksjonære økonomistynet, men de 10 000 vil ganske visst bli oversendt! Hva er så grunnen til at skolestyret prøver å knekke Elevutvalget? Har Elevutvalget tatt noe skritt i revolusjonær retning? På

ingen måte. Det eneste EU har gjort er å nekte å la seg korrumpere ved å ta imot tilbudet om skolestyrets 30 sølvpenge. Elevutvalget er nå et serviceorgan som må yte teknisk hjelp til de elevrådene som er medlemmer, uten å kunne ta hensyn til om disse bryter reglementet eller ikke. Likeledes er det naturlig for representantskapet å vedta støtte-resolusjoner til skoler der elevene samla har manifestert motstand mot skoleledelsen. For eksempel har representantskapet så å si enstemmig vedtatt støtteresolusjoner til elevene på Sandaker og Foss.

Under sin hetspropaganda mot EU bruker de reaksjonære pampene i statsapparatet det "argumentet" at "Elevutvalget ikke lenger er representativt for Oslo-elevenes meninger". Tidligere, da knapt halvparten av elevene visste hva bokstavene E-U sto for, reiste de aldri tvil om at det var representativt, men nå, når EU har brei oppslutning i elevmassene, reiser skolebyråkratene tvil om representativiteten!

Dette var et ynkelig knep for å rettferdiggjøre overfallet på EU. Skolestyret, departementet, Gymnasrådet, rektorkollegiet og alle de politiske partiene, som i denne saka har avslørt seg som elevenes fiender ennå en gang, blir nå mer og mer isolert og taper ansikt både blandt elever, studenter og arbeidsfolk. De forsøker å redde situasjonen ved å hevde at SUF "infiltrerer" skolene og skoleorganisasjonene. Men elevene sjøl, som nå har tatt kampen opp for sine interesser, gjennomskuer løgnene om at de er manipulert av SUF. Løgnene og bakvaskelsene som skolemyndighetene kjører opp i pressa, kan bare bidra til at borgerskapet taper ytterligere terreng blandt elevene.

Når borgerskapet er så hatske i sine angrep på elevutvalget, tyder ikke det på at EU er et brukbart redskap for elevene i deres kamp?

Elevutvalget er skapt av borgere og etter borgerskapets behov, så det er like utopisk å tru at elevutvalget skal kunne omdannes til en kamporganisasjon for skoleelevene, som det er å tru at proletariatet kan overta borgerstatens maktmidler og bruke disse til egne formål. Hvis Elevutvalget skal være "representativt" kan det aldri ligge et hestehode foran massene, noe som er nødvendig for å kunne lede kampen og stadig føre den framover. Det er likeledes umulig å kople elevenes kamp sammen med arbeiderklassens kamp om en skal unngå å miste for mange medlemsskoler. Elevutvalget er bra å ha når det vedtar støtteresolusjoner til elevkampen på de skolene der de progressive er i flertall, men på skoler der kampen ikke ennå er kommet så langt, og hvor de reaksjonære har et midlertidig overtak, kan EU ikke delta i arbeidet for å snu stemninga. Et parlamentarisk organ som EU vil, dersom det kommer ei ebbe i den revolusjonære bevegelsen på skolene, igjen omdannes til en reaksjonær organisasjon.

Derfor er det nødvendig å opprette interressegrupper som er ubundne av kravet til at de må være "representative", som er sterke og sammensveisa og som kan føre en kompromissløs kamp for elevenes interesser. For at kampen skal kunne gi resultater, er det nødvendig at elevene forner seg med arbeiderklassen under de revolusjonæres ledelse, og fører kampen fram til et avgjørende slag mot kapitalens diktatur, både på skolene og arbeidsplassene.

Elever til kamp mot borgerlig undertrykkelse

Borgerstaten mobiliserer klassepolitiet mot skoleelevene i deres rettferdige kamp. (Sandaker)

OPPRØRET PÅ SANDAKER.

Opprøret på Sandaker skole i Oslo hadde utspring i elevenes krav om å få gå ut av skolegården i store friminuttet. Dette kravet samla så og si alle skolens elever, og da rektor blankt avviste det, ga dette støtet til en rekke aksjoner som klassestreik og innsamling av underskrifter. Det blei hengt opp plakater retta mot skoleledelsen og det borgerlige diktaturet. skolen, og det kom til regelrette basketak mellom elever og reaksjonære lærere. Den alvorligste konfrontasjonen kom under opprørets andre dag. Da store friminuttet skulle ta til, fikk lærerne beskjed over telefonlegget om at elevene skulle holdes inne sperra i klasserommene hele friminuttet. Rektor ga ingen forklaring på denne beskjeden. Enkelte lærere låste døra (bl.a. blei alle 8.-klassene låst inne i aulaen) mens andre bare stilte seg opp å sperra utgangen. Denne urettmessige ordren blei sjølsagt møtt med spontan motstand fra elevene. Enkelte klasser reiste seg resolutt og marsjerte rett ut, mens elever i andre klasser gjorde forsøk på å hoppe ut av vinduene. Stilt overfor denne militante reaksjonen så rektor seg nødt til å gi etter og oppheve "portforbudet". Da Sandaker-elevenene kom ut i skolegården så de politifolk stå oppmarsjert. En bil blokkerte porten, en annen patruljerte området og en svartemarije hadde parkert et stykke opp i gata. Der sto 20 politimenn på rekke. Rektor hadde innkalt dem for å opprettholde "ro og orden", dvs. for å forhindre at elevmassen gjennomførte aksjoner. De rasende elevene samla seg foran porten der de trengte mot sperringene, rugget politibilen og ropte slagord som "Klassepunk dra hjem", "vi streiker", og "knus rektor". Den ledende aktivisten blei tatt på kontoret og trua med arrestasjon og fengsling. Seinere fortsatte opprøret med plakataksjoner og agitasjon, og stadig bevega en større gruppe elever seg utover gjerdet i friminuttene. En av aksjonslederne blei utvist for 6 dager, (noe som bl. a. førte til at hun ikke fikk gå opp til tentamen) og en annen fikk oppførselskarakteren nedsatt til ng. Opprøret på Sandaker viser at det gjennom agitasjon er fullt mulig å samle elevmassene til militant kamp for konkrete dagskrav, og mot det borgerlige diktaturet i skolen, og at lokale utøvere (skoleledelsen). Innkalling av borgerskapets vaktvern, klassepolitiet, viser at utbytterne ser sin makt trua ved den kampbevegelse som vokser i styrke og omfang på skolene rundt om i hele landet. Det bør bare være en inspirasjon til å kjempe enda hardere og mer mål bevisst.

UROEN PÅ FOSS

Uroen på Foss skole i Oslo bunnet i at et samla elevråd enstemmig hadde erklært seg uavhengig og ubundet av Departementets normalinstruks. Isteden vedtok de et reglement som i korthet gikk ut på at avgjørelser som angikk skolen skulle tas av allmannamøter der både elever og lærere skulle få være tilstede. Elevrådsstyret skulle fra nå av bare fungere som administrasjon for allmannamøtene. Denne ordninga skulle tre i kraft dersom elevene ved skolen sluttet opp om den i ei uravstemning dagen etter.

Slikt ville ikke rektor på Foss finne seg i, han forsto at et sånt tiltak var en trusel mot den borgerlige makta over undervisninga. Derfor kasta han elevrådsstyret ut av kontoret deres og erklærte at styret hadde "satt seg selv utenfor". At det nye reglementet fikk klart flertall ved uravstemninga var sjølsagt et lite problem for rektor. Hva han i virkeligheten påsto var at flertallet av Foss-elevenene hadde "satt seg selv utenfor". Han gikk vel dermed ut fra at reglementet ikke lenger gjaldt for ham heller, og så hadde han klar bane for ei lang rekke utfall og overgrep mot elevene og deres tillitsmenn.

Han ga ei lita gruppe reaksjonære 3. gymnasiaster fri halve dagen for at de skulle gå rundt om i klassene og "orientere" om rektors syn på det som hadde skjedd. Etterpå dro han sjøl rundt i klassene og holdt "avstemning".

Rektor, som sjølsagt blir støtta av skolestyret og Departementet, har seinere hevda og også fått skolestyret til å hevde at denne "avstemninga" ga bevis for at elevrådsstyret ikke lenger hadde tillit blant elevene. Det kan derfor være vel verd å se på hvordan denne "avstemninga" foregikk:

I hver klasse holdt rektor et kort innlegg der han "forklarte" at det elevrådet gikk inn for var oppløsning, uorden og kaos i undervisninga. Han avbrøt alle som prøvde å komme med innvendinger, og ba så de som var tilhengere av "uorden og kaos" og som var imot ham, rektor, om å rekke opp handa. Med sånne pressmidler skulle det vel ikke være vanskelig å oppnå presis det resultatet man ønsker, særlig når man i tillegg sjøl står for oppstillinga!

PS. Da han offentliggjorde "resultatet" opererte rektor med 97 blanke stemmer. De "blanke" stemmene skriver seg fra de klassene der han blei kasta ut før han fikk tatt opp saka til votering!

UNIVERSITETSKAMP ER KLASSEKAMP

"Debatt-uke" i Bergen.

I begynnelsen av mars avholdt historisk-filosofisk fakultet ved Universitetet i Bergen ei såkalt "fakultetsuke". All undervisning opphørte i fire dager for at studentene og lærerne skulle få anledning til å diskutere "faglige" problemer. I virkeligheten blei universitetsledelsen pressa av studentmassene til å avholde denne "uka". Studentene var i ferd med å organisere seg til kamp mot næringslivet og statsadministrasjonen som ønsker et fastere grep om tilhøva ved Universitetet. Administrasjonen hadde lagt opp diskusjonen med det i å øye at den skulle dreie seg om små, reformistiske problemstillinger i forbindelse med faga og det falske "studentdemokratiet".

Men "uka" gikk langt fra etter oppskriften. Diskusjonene blei heilt ut dominert av de revolusjonære studentene, som satte studentmassens økonomiske, sosiale og faglige problemer i sammenheng med monopolkapitalens skjerpa utbytting av det norske folket.

Ved avslutninga, på et møte der alle studentene og lærere ved fakultetet deltok, blei en uttalelse som gikk sterkt imot Ottosenkomitéens framlegg til "universitetsreformer", praktisk talt enstemmig vedtatt. Et overveldende flertall stemte også for en resolusjon som bl. a. forklarte at massene av vanlige studenter har felles interesser med arbeidsfolk. Den tok også til orde for militant kamp mot innføring av MOMS'en.

Samtidig som universitetsadministrasjonen "bøyde" seg for krava fra studentene om en gjennomgripende debatt om universitetsforholda, viste den sitt sanne ansikt ved å skjerpe den politiske undertrykkinga på Universitetet. Ledelsen nektet studentene å arrangere FNL-stands, og de blei fordrevet fra bordet der de solgte revolusjonær litteratur. Administrasjonen avslørte seg nok en gang som et lydig redskap for monopolkapitalens stat.

Stadig flere studenter er nå blitt klar over at de må organisere seg for å kunne forsvare interessene sine, og for å kunne rette harde støt mot statsapparatet og monopolkapitalen. En faglig studentfront er i ferd med å bli oppretta, ettersom det gamle Sosialistisk Studentlag ikke er i stand til å organisere den mer og mer omfattende intereseekampen på skikkelig måte. Dette arbeidet vil i sin tur føre til ny og enda større framgang i klassekampen ved Universitetet i Bergen.

Klassekamp på Statsvitenskap (Oslo)

I forrige nr. av Klassekampen hadde vi en artikkel om misnøyen på Institutt for Statsvitenskap i Oslo. Her vil vi forsøke kort å oppsummere de lærdommene vi kan trekke av aksjonene.

Formann Mao Tse-tung sier: "Vi må ut til massene, lære av massene, generalisere deres erfaringer, utlede av dem enda bedre og mer systematiske prinsipper og fremgangsmåter, og deretter gå ut til massene med dem igjen (propagere dem) og oppfordre massene til å bruke disse prinsippene og framgangsmåtene i praksis, og løse massenes problemer og hjelpe dem å nå fram til frigjøring og lykke." (Organiser dere! 1943). Vi lærte at dersom en setter i gang tiltak uten på forhånd å ha undersøkt forholdene skikkelig og brukt marxismen-leninismen som ei rettleiing til handling, vil det gå galt. Vi lærte at en aksjonsledelse vil virke reaksjonært dersom den ikke mobiliserer massene til kamp, organiserer massene for å skape forandringer til arbeiderklassens fordel. Dersom en ikke organiserer massene til kamp, vil ledelsen ikke være noen ledelse, men en byråkratisk klikk som, på tross av gode forsetter, ikke kan greie å føre kampen i stedet for massene. Da vil det bli ut i fra dag-til-dag politikk, over hodene på massene og uten revolusjonerende kraft. Aksjonsutvalget for statsvitenskapstudentene gjorde slike feil, derfor mistet massene troen på denne ledelsen og dens politikk.

Vi lærte omigjen at studentene ikke er noen enhetlig gruppe, men at klasseskillet går tvers igjennom studentmassene. De som ser fram til feite pampejobber i klassestaten og næringslivet organiserte seg og kjempet aktivt imot de studentene som tok arbeiderklassens standpunkt. Vi lærte at "SF-ledere" og Unge Venstreledere i praksis står sammen med de reaksjonære mot arbeiderklassen, mens flere av medlemmene inntok progressive standpunkter og hadde vilje til å kjempe.

Vi lærte at yngre lærere som blei oppfatta som progressive og som så på seg sjøl som progressive, ikke tok kampen opp sammen med de progressive studentene, men glei inn i passivitet.

De som satser på en karriere på klasseuniversitetet er snare til å innordne seg borgerskapets krav! Marxist-leninist! Vi må forbedre oss og lære av våre feil! Universitetskamp er klassekamp!

Protest mot det kristelige hykleriet

På en ungdomsskole i Trondheim var det for kort tid sida streik. Grunnen var at elevene skulle se et teaterstykke fra Trøndelag Teater, men rektor nektet det oppført fordi han meinte det var "blasfemisk". Elevene reagerte sjølsagt kraftig på denne formynder-mentaliteten, og en del av dem organiserte en streik.

9. og 10. klasse streika først i andre time.

Sida sympatistreika halve 8. klasse. Streika varte i tre timer. Til slutt demonstrerte elevene sin motstand mot sensuren og den borgerlig inndoktrineringa i skolen ved å brenne kristendomsbøkene i et bål i skolegården.

Elevrådet på en annen ungdomsskole i Trondheim har seinere vedtatt en støtteerklæring til de streikende.

VESTLANDSPLANEN - TRUGSMÅL MOT ARBEIDSFOLK

Bygdene på Vestlandet skal avfolkast. Dette blir resultatet av framlegga i ei tilråding som no er lagd fram av Vestlandskomiteén. Komiteén seier det ikkje slik rett ut. Formannen, storingsmann Ingvald Ulveseth, A, talar om "vekst i heile området", noko som berre kan vera laust snakk, for det står i direkte motstrid til dei tiltak komiteén legg opp til og gjer framlegg om. Og det er utbygging av fire storsentra, fyrst og framst Førde i Sunnfjord. Elles er det Sogndal i Sogn, Leirvik på Stord og Voss. Førde som idag er ei av dei beste jordbruksbygdene på Vestlandet, er tenkt å bli ein stor industristad, "et virkelig økonomisk tyngdepunkt", som skal ha 40.000 innbyggjarar i 1990. Bergen skal òg veksa sterkt, endå meir enn til no. Kvar skal så denne folkeauken koma frå om ikkje frå dei andre bygdene? Sysselsetjinga i jordbruket skal haldast på 12.000 arbeidsplassar, seier komiteén, som ikkje opplyser at det etter Statistisk Årbok for 1968 er over 65.000 sysselsette i jordbruket i Hordaland og Sogn og Fjordane som forutan Bergen er dei fylka planen gjeld.

Subsidiering og hjelp til industrikapitalen.

Det komiteén har sett som mål, er at folkeauken i Bergen, Hordaland og Sogn og Fjordane skal bli verande i området. Å hindra folkeflytting frå dei einskilde bygdene og kommunene er ikkje sett opp som mål. Tvert om er det meininga at vokstere i folketal og busetnad i hovudsak skal samlast i dei fem "planleggingsområda": Førde, Sogndal, Voss og Leirvik, forutan Bergen. Komiteén har samlet gått inn for slike "kraftige sentrumsdannelser", fortel formannen i eit intervju i Arbeiderbladet. Å tryggja folkeauken innanfor området er ynskjelag for næringslivet, fyrst og framst for handelsinteressene, men òg for industrien, og det komiteén samlar seg om er "å skaffe et tilstrekkelig antall sikre og konkurransedyktige arbeidsplasser". Det vil i kapitalistisk samheng seie verksemdar som gjer profit til eigarane. Idag kan ikkje kapitalen sjølv skaffe arbeidsplasser. Krisa i kapitalismen gjer det turvande med alle slag offentlege tiltak for å hjelpa kapitalistegarane. Dette er målet med Vestlandsplanen. Og difor går ikkje komiteén inn for å halda oppe eller auka folkesetnaden på bygdene. At folk helst vil bu der dei bur om dei får rimeleg utkome på staden, ser Vestlandskomiteén bort frå. Komiteemedlemmene har lært at nye arbeidsplassar i vår tid er det same som utbygging av industri og tenesteyrke i handel og byråkrati. Det krev sentralisering. Vi ser at kapitalen ikkje greier å skaffe trygge arbeidsplassar. Krisa gjer at lønsemda går ned. Rasjonalisering blir driven gjennom så det skal bli færre arbeidrarar å løna. Verksemdar blir slegne saman eller nedlagde. Tevlinga blir hardare. Slike kriser kjem stendig att som ein nødvendig del av det kapitalistiske systemet, og difor er det sjølv sagt ei heilt umogleg oppgåve å gjera arbeidsplassane trygge under kapitalismen. Større einingar, større effektivitet og konsentrasjon er ei utvikling som stendig går vidare innan kapitalismen; frå småsjapper og privat initiativ til internasjonale konsern og monopolkapital. Når kapitalen skal hjelpast med å skaffe arbeidsplassar, lyt komiteén fylgja lovene og utviklinga for det kapitalistiske systemet og gå inn for store sentra. Eit stort spørsmål; om denne utviklinga vil vera til framgang og hjelp for folket, svarar ikkje komiteén på. Medlemmene går ut frå som opplagt, at det som gagnar kapitalen òg gagnar folket. Same om det er folket som skal betala hjelpa til kapitalen.

Offentlege investeringar, universitet, skattefritak og låge tomteprisar til hjelp for kapitalistane.

Hjelpa skal organiserast på fem hovudmåtar. Kan henda den viktigaste er at kommunar, fylke og stat tek på seg "utbyggingsoppgåver" med grunnlagsinvesteringar til vegar, hamner, kloakk og på andre måtar "legg vilkåra til rettes" som det heiter i alle Høgre-program.

I Friheten nr. 6 1969 går Retor (les Reidar T. Larsen) til anrep mot småborgerskapet og småborgerligheten (hel års julenisser), men hva er egentlig småborgerlighet i politisk forstand? Man kan si det kort, at det er illusjonene om en litt etter litt fredelig overgang til et sosialistisk samfunnssystem, altså et slags utvikla velferdssamfunn. Begrepet sosialdemokrati ble skapt av det radikale Franske småborgerskap omkring året 1848. Marx skapte begrepet kommunistisk samfunn og kommunistisk parti i motsetning til dette. Vi marxister-leninister har den vane å sitere Marx og Lenin av og til. Retoren mener åpenbart at dette er en uvane, men det forhindrer ikke at han selv siterer Lenin. Hør: "Uten en revolusjonær teori kan

2. "Komiteén mener tanken om industrivekstanlegg er et godt virkemiddel for å få lokalisert en relativt stor mengde industriforetak til et sted". Slike industrivekstanlegg har eit stort folketal som føresetnad, og går ut på at det offentlege finansierer og set opp bygningar som blir leidde ut til næringslivet for rimelege prisar. 3. Industrien skal òg få skattelette som monar: "Bl.a. bør det kunne foretas skattefrie avskrivninger og kanskje òg skattefrie fondsavsetninger i endel å ved etablering i distriktene. Komiteén ser ikke bort fra at òg så skattelettelsar i samband med enkelttiltak bør komme på tale." "Beskatningsreglene bør spesielt søkes utnyttet i lokaliseringsøyemed i Sogn og Fjordane. Generelle lettelsar må være det prinsipale, men en differensiert anvendelse bør ikke utelukkes." 4. Komiteén går inn for at industrien skal få billeg tomtegrunn, eller som det heiter: "Komiteén peker på at bestrebelsene for å få industri ut i distriktene ikke må vanskeliggjøres ved en lite rimelig prisfastsettelse på fast eiendom. Det synes å være behov for nye regler på dette felt." 5. Og etter Vestlandsplanen skal vitskap og granskning nyttast ut i direkte teneste for storkapitalen. Komiteén har alt teke kontakt med Chr. Michelsens Institutt. "Etter drøftinger òg så med representantar for næringsliv, Bergens Universitet og Norges Handelshøyskole, tok komiteén initiativ til å få stiftet et Utviklingsselskap for næringsliv på Vestlandet." Propaganda er turvande for industrikapitalen. Komiteén mener det er viktig at stimulerende midler for å hjelpe fram industrien blir akseptert i et helt annet omfang enn tidligere her i landet. Det anerkjenner at det blir motstand frå dei dette vil gå ut over, frå det arbeidande folket i bygd og by, so skal betala gildet. Det blir dyre arbeidsplassar for arbeidaren som skal få lov å subsidiera kapitalistane ikkje berre ved arbeidet sitt, men òg i form av nye former for skattar.

Bygdene blir folkearme av rasjonaliseringa og nedleggjingane i jordbruket.

Det komiteén seier om jordbruket, blir sagt på ein slik måte at det skal sjå ut som utbygging og vokster, endå målsetjinga er ei drastisk nedskjering i talet på arbeidsplassane i jordbruket. Av Statistisk Årbok for 1968 går det fram at det er over 65.000 i det aktuelle området som er sysselsette i jordbruket. Talet på sysselsette skal redusierast til sjetteparten, og når vi veit at det som regel berre er mann og kone på bruket, vil det i praksis seia at talet på bruk òg så skal redusierast til sjetteparten. Dette skal gjerast ved hjelp av strukturrasjonalisering og "rullerende 5 års-programmer", for å "rasjonalisere eiendomsstrukturen", som det heiter. "Komiteén mener at det er viktig med sterke virkemidler for å utbygge og sikre jordbruksenheter som òg så på lengre sikt antas å gi konkurransedyktige arbeidsplasser". Dette ser kanskje ikkje så gale ut, men i samanhengen tyder det drastiske tiltak for å få folk til å gje opp jordbruket og gå over i anna arbeid. "Å utbygge og sikre jordbruksenheter som òg så på lengre sikt antas å gi konkurransedyktige arbeidsplasser" vil ikkje seia anna enn å leggja bruk ned og slå dei saman til store einingar. Ser vi på tala, finn vi at dette skal gjerast så det verkeleg monar, ved at seks bruk skal bli til eitt, eller fem til eitt, om vi reknar at ein del vil gå til industritomter og ein annan del blir nedlagde for godt. Det er klart kva komiteén går ut frå; at det jordbruket vi har i landet ikkje skal løna seg i framtida, i og med at det er tala om tevfleføre arbeidsplasser "på lengre sikt".

Jordbruket skal tilpassast stormarknader og EEC. Når det har vore mogleg å halda oppe det norske jordbruket til denne tid, med slikt lende og klima som vi har i dei fleste stork av landet, kjem det av ordningar i meieridrifta og mjølkeomsetnaden. Alt slikt må bort ved medlemsskap i EEC, og det er tydeleg dette komiteén reknar med og førebuar. For å få redusert talet på aktive i jordbruket til sjetteparten, går komiteén inn for "sterke virkemidler". Kva slag virkemiddel kan koma på tale? Vi må rekne med førtidspensjonering og ymse former for premiering av folk som vil gje opp gardsdrifta. Det kan òg koma på tale å nektja byggjeløyve til bruk under et viss minstegrense, og elles må ein rekna med kva som helst av tilstramingsiltak mot småbrukarane. Det står "sterke virkemidler", og to-prissystemet er nok ikkje å rekne som serleg "sterkt" i denne samanhengen. Ei rekkje tiltak som i og for seg kunne vera svært bra, vil takast i bruk på ein måte som går sterkt ut over småbrukarane; ved lover, reglar og ordningar som skal gjera det lettare å utvida små bruk og hindra at andre enn brukarar skal ha lov å eiga bruksjord. Slike lover og ordningar kan vera svært bra. Somme stader vil slikt vera avgjerande viktig for at små bruk skal kunna bli store nok til å gje levebrød for dei som bur der. Men då lyt det gjennomførast med vit og med måte, og i eitt og eitt tilfelle. Brukt som ein ålemenn regel til omfattande samanslåing av ei rekkje mindre bruk til nokre få store, vil dette bli svært farleg. Det vil i einstaka tilfelle vera naudsynt, men vil som ein regel tømja bygdene for folk.

Alt no er stoda i mange bygder på Vestlandet slik at det skal ikkje så store minkinga til i folketalet, så kan heile bygdesamfunnet gå i oppløysing. Nokre få færre huslydar, så blir posten nedlagd, så kan handelsmannen ikkje driva lenger. Litt færre born, så blir skulen lagd ned. Og på same måten med bussruter og arbeid i ymse slag, for ikkje å nemne økonomien i kommunane, som ikkje toler det minste nedgang i talet på skattyttarar.

Når talet på sysselsatte i jordbruket skal minkast kraftig, og dei nye arbeidsplassane i all hovudsak bli samla i nokre få store sentra, vil det ikkje lenger vera folk nok att i bygdene til å halda oppe levelege lokalsamfunn. Og då er hundre og eitt ute òg så for dei som er blitt verande på dei store bruksa som då er att, når dei sit der, to og tre og fire mann i kvar bygd, utan det miljøet og fellesskapet som er eit vilkår for å kunna leva i utkant-Noreg. At det er skilnad på Noreg og Mellom-Europa, at vi i Noreg lyt satsa på mindre bruk om det skal bli mogeleg å halda oppe noko jordbruk her, det ser Vestlandskomiteén bort frå. Tiltaka for å tryggja "konkurransedyktige arbeidsplasser" i jordbruket vil føra til at det ikkje blir nemnande jordbruk att.

På bakgrunn av det komiteén kjem med om utviklinga i jordbruket, er det rein svindel når Bjarne Ulveseth seier til Arbeiderbladet at "Vi tar sikte på nedbygging av folketallet i noen andre distrikter". Svindelen kan vera medviten eller umedviten. Det eine er ikkje betre enn det andre.

kondemnering og overgang til handelsflåten for kystfolk.

Tiltaka i jordbruket vil og gå ut over dei som driv fiske ute på øyane og i kystbygdene i kombinasjon med småbruk. "Komiteén uttaler at det er ønskelig med en betydelig større havgående flåte i området Sogn/Sunnfjord", og nemner at det er herad i Hordaland som har bruk for ein større havgående flåte. Det har vore godt Nordsjøfiske nokre år, men fiskeridirek-

tøren har for ei tid sidan skrive at det no byrjar bli for mange fartøy som driv dette fisket, og at dette er å bli eit problem. Komiteén går inn for kondemneringstilskot for å få bort mindre båtar. Det ser såleis ut til at kyst- og heimefiske skal bannlystast heilt. Er det for å hindra kombinasjon av fiske og jordbruk? Kvifor skal folk så bli buande på øyane ute ved havet? Komiteén går inn for å "oppmuntre til å ta arbeid i handelsflåten hvor arbeidsplassene allerede eksisterer". Her kan skipsreiarane få dugande folk som har "medfødd" fagkunnskap når det gjeld sjøfart. Då er det viktig at det ikkje finst betre alternativ enn handelsflåten for dei, og komiteén nemner undervisningsopplegget for ungdom i kyststroka som kan verka til dette.

større problem for arbeidarane i byane

For folket i byane, og serleg for arbeiderklassen, vil den sterke opphopinga av menneske i store sentra gjera mange problem endå meir påtrengjande enn før. I Bergen rekna komiteén med kraftig auke i folketalet. Husnauda skal då ikkje bli mindre, og husleigene vil koma til å stiga endå meir enn dei alt har gjort. Sosialstellet er så lite utbygd for dei som no bur i Bergen at det er ei stor skam, og betre vil ikkje tilhøva bli med ny og sterk oppsvulming av folketalet. Dei nye industristadene er enno stort sett planar, men vi veit så mykje frå eldre industrisentra på Vestlandet, at det ikkje er dei beste stadene å arbeida og bu, og det vil ikkje bli noko framsteg å koma over i slikt arbeid for alle dei som blir tvangsflytta frå småbruk staten gjer ulønnsame for at dei skal bli utbyta av industrikapitalen.

Den viktigaste verkna den sentraliseringa for arbeiderklassen i både dei gamle og dei nye byane vil likevel vera at det alltid blir nok ledig arbeidskraft, og dette vil meir effektivt enn noko anna halda lønene nede. Med bruk av vakre og suggestive uttrykk prøver komiteén og avisene og gje inntrykk av at arbeidsfolk kan venta seg store tider når Vestlandsplanen skal gjennomførast. Det blir skrive om Bergen som det "samlende sentrum hvorfra kraft til sterkere ekspansjon i distriktene i vesentlig grad må hentes", og på ymse måtar blir det appellert til lokalpatriotisme. Somme trur verkeleg på preiket, og meiner det skal bli bra for arbeidsfolk i dei nye "utbyggingsområda", endå det er heilt opplagt at dei einaste som vil tena på det blir kapitalistane. På ymse måtar blir det skapt motsetningar mellom folket på dei stadane som er peikte ut til sentra og dei andre stadane. Dette er ikkje røynelege, men kunstige motsetningar. Vestlandsplanen vil gå ut over alle arbeidsfolk, både dei i utkantane og dei som bur sentralt.

Denne planen er eit nytt prov på korleis staten blir brukt til å tryggja profit og serrettar for kapitalistklassen. Ingen har spurt folket på Vestlandet om dei ynskjer ei slik utvikling som Vestlandsplanen seier føre.

Til no har folkeflyttinga frå bygdene på Vestlandet vore ein prosess som politikanerane ikkje har gjort noko nemnande med. Det er dei grunnleggjande lovene for kapitalismen som har ført til sentralisering medan politikanerane har prøvt å få folk til å tru at dei ville hjelpa utkantane. No er krisa i kapitalismen komen så langt at det er turvande for staten og partia å gå rødvete inn for å avfolka bygdene og subsidiera kapitalistane.

På Vestlandet er det mange som er oppradda over Vestlandsplanen, og ikkje veit kva dei skal gjera. Mange er rasande over utfordringa.

Alle arbeidsfolk på Vestlandet må gå til kamp mot Vestlandsplanen, som er eit trugsmål mot både bygdefolk og byfolk.

Arbeidarar og bygdefolk har sams interesse. Felles kamp må til.

Kampen må først mot monopolkapitalen og den borgarlege klassestaten som undertrykker arbeidsfolk i bygd og by.

For å leia kampen vil det bli turvande med eit nytt revolusjonært parti som gjer seg til eitt med det arbeidande folket. Arbeidarar, småbrukarar og fiskarar treng eit marxistisk-leninistisk arbeidarparti til å leia kampen.

Sovjet, de sosialistiske land og de kommunistiske partier i kapitalistiske land, er et meget aktuelt spørsmål og bør tas opp til virkelig alvorlig drøftelse i vårt parti og likeledes Kinas kommunistiske parti med Mao Tse-tung's ledende tenkning og ikke avises med fraser som "absurd" Vi må kjempe mot revisjonismens innflytelse i vårt parti, hvis ikke er let all sannsynlighet for at nødvendigheten tvinger oss til å skape et virkelig revolusjonært parti. Jeg tror at det er grunnlag i vårt parti for just nettopp å skape et sånt parti. Til slutt vil jeg foreslå at vi fører en god del av diskusjonen om partiets politikk over i et partitidskrift. Det er mye uklarhet i den pågående diskusjon og det er ikke nødvendig å demonstrere den offentlig.

FRASER?

AV MAGNUS ANDERSEN

det heller ikke finnes en revolusjonær bevegelse". Han er særlig forarget over begrepet "proletariatets diktatur" som Marx har skapt. Vi vil særlig huske da han erklærte overfor de borgerlige representanter i et fjensynsprogram, at begrepet proletariatets diktatur er strøket av vårt partis prinsipielle program. På et godt besøkt partikrets møte i Lillestrøm ble det stilt følgende spørsmål til ham: Finnes der ikke formuleringer i partiets program som til en viss grad erstatter begrepet proletariatets diktatur? Han benektet at dette var

Nekta spalteplass i "Friheten" tilfelle. Larsen tar forresten feil når han sier at arbeidsfolk ikke forstår innholdet i begrepet proletariatets diktatur. Det forstår de meget godt og storborgerskapet også, men småborgerskapet har meget uklare forestillinger om dette begrep, og er derfor lette å skremme med disse "magiske" ord. Vi marxist-leninister har i mange år vært med å utforme praktiske reformkrav og i praksis kjempet for disse krav i fagforeninger, komunistyrer og også i Stortinget. Vi er ikke teoretikere løsrevet fra det praktiske liv. Ungdommens kritiske innstilling til revisjonismen i

Det er et stort spørsmål om det er mulig å skape et sånt parti. Jeg tror at det er grunnlag i vårt parti for just nettopp å skape et sånt parti. Til slutt vil jeg foreslå at vi fører en god del av diskusjonen om partiets politikk over i et partitidskrift. Det er mye uklarhet i den pågående diskusjon og det er ikke nødvendig å demonstrere den offentlig.

OVERFALL PÅ FOLKETS KINA

forts fra første side

Styret i folkets Kina har alltid holdt på at grensespørsmål historien har etterlatt må løses ved forhandlinger. Til disse har ført fram må status quo opprettholdes. For å styrke det revolusjonære vennskapet mellom Sovjets og Kinas folk, ville kineserne gjerne løse grensespørsmål med Sovjet på grunnlag av de ensidige avtalene som imperialismen hadde tvunget igjennom.

Men de nåværende Sovjetlederne har alltid nektet å legge sjøl disse urettferdige avtalene til grunn. De vil erobre nytt land i tillegg – bl.a. Chenpao, som sjøl Tsaren innrømmet var kinesisk land. Sovjetlederne fortjener å bli kalt nye tsarer, for de går fram som tsarens verdige etterfølgere.

Folkets Kina truer ikke andre nasjoner.

Overfallskrig startes alltid av overklassen. Den vil bruke krigen for å vinne erobringer, øke profitten og utbytte andre folk.

I Kina hersker folket. Den kinesiske overklassen er styrtet. Folket har innført sosialismen, og utøver proletarietets diktatur over de gamle herskerne. I Kulturrevolusjonen, ledet av kommunistpartiet og formann Mao, knuser folket all slags byråkrati, pampevelde og reaksjon. Sånn har folket slått tilbake spirene til en ny herskerklasse, og styrket proletarietets diktatur.

Folket er sjølsagt ikke interessert i å overfalle og plyndre andre folk. Derfor har Kinas forhold til nabolanda vært ytterst fredelig. Vanskelige grensespørsmål med Burma, Nepal, Pakistan, Afghanistan og Den Mongolske Folkerepublikk er ordna. Til tross for at regjeringene i flere av disse landa er sterkt fiendtlig til folkets Kina har alle sagt seg svært nøgde med ordningene.

Bare to land har ikke gått med på en fredelig løsning, Sovjet og India. De indiske reaksjonære har ikke bare angrepet Kina, men også andre naboland. Det er klart hva slags framgangsmåte de foretrekker.

Folkets Kina har aldri vist stormaktssjå-

vinisme og drevet utpresning mot små naboland. Det har ingen interesse av å føre krig mot noen. At Kina er en "trussel" og en "aggressiv makt" er reaksjonært sprøyte, spredd av arbeiderklassens fiender.

Sovjetlederne er en trussel mot verdens folk.

Oktoberevolusjonen i 1917 skapte proletarietets diktatur i Sovjet. Sosialismen ble bygd opp av folket under Lenins og Stalins ledelse.

Men i dag er proletarietets diktatur erstattet med fascistisk diktatur. En antisosialistisk klikk har tatt makta med støtte i en ny overklasse av byråkrat-kapitalister. Den undertrykker Sovjetfolket, men gjør alt for å sikre overklassen et liv i luksus.

Derfor gjør den felles sak med USA-imperialismen, sånn at de to skal dele verden mellom seg. Den er sjøl imperialistisk, for den overfaller en nødvendig andre folk for å sikre seg fruktene av deres arbeid. Sovjetlederne er blitt en trussel – de gjør Sovjet til en "dårlig nabo" for andre folk.

Sovjetfolket har en stor revolusjonær, internasjonalistisk tradisjon. Det har ingen interesse av å utbytte andre folk. Det er de nye overklasse-tsarene i Kreml som utbytter folkene i Øst-Europa, Mongolia, på Cuba osv. ved å tvinge gjennom handelsavtaler der de sjøl selger dyrt og kjøper billig.

Sovjetlederne er også Vietnams "dårlige nabo". For å hjelpe USA-imperialistene bruker de Sovjets store styrke og "hjelpa" til Vietnam som midler til å presse vietnameserne til å "forhandle" med USA-imperialistene, og slutte kjempe for væpnaseier. Slik forræder de Vietnams frihetskamp.

Alle kjenner til overfallet på Tsjekkoslovakia, som fremdeles er okkupert. Kommentarer er unødvendige.

Da Kina og Albania kritiserte den antisosialistiske linja Sovjetlederne slo inn på

etter den 20. partikongress i 1956, svarte de med trusler og press. Alle sovjetiske hjelpeavtaler ble brutt uten varsel, tekninger til halvferdige anlegg og nødvendige reservedeler ble nektet levert. Ved slik utpressing ville de tvinge Kinas og Albanias folk til å underkaste seg.

Grenseprovokasjonene mot Kina viser igjen hvor dypt Sovjetlederne har sunket. De er ikke lenger sosialister, de er sosialimperialister, fiender av alle verdens folk.

Provokasjonene skal løse Sovjetledernes problemer.

Folkets Kina er et lysende eksempel for verdens arbeidende og undertrykte. Det har vist at folket sjøl kan ta makta og hindre at en ny overklasse oppstår, og at arbeiderklassen under sosialismen skaper framskritt som tidligere systemer ikke kjenner make til. Kinas folk står solidarisk med kjempende arbeidsfolk i hele verden.

Mao Tse-tungs tenkning er Marxisme-Leninismen i vår tid – dvs. den vitenskapelige sammenfatning av over 100 års klassekamp, et mektig våpen for arbeiderklassen. Formann Mao har vist hvordan sosialismen sikres gjennom kulturrevolusjoner. Han har stått framst i kampen mot Sovjet-revisjonistenes forræderske politikk.

Sovjet-revisjonistene frykter Maos tenkning og folkets Kina som pesten. Arbeiderne i Sovjet-blokken blir stadig mer misnøyd og opprørske. Pampane frykter for at de skal ta kulturrevolusjonen som eksempel, og kvitte seg med "sine egne" byråkrater.

De vil gjerne dirigere verdens kommunistiske bevegelse til fordel for seg sjøl. I stedet vender alle virkelige kommunister seg mot dem, rettlede av Maos tenkning. De planlegger en "kommunistisk" verdenskonferanse for å fordømme KKP og utrope seg sjøl til ledere. Men til og med mange opportunisten som kaller seg "kommuniste" tør ikke delta, eller er vaklende og usikre.

Sovjetlederne har fått i stand provokasjonene for å lappe over sine indre og ytre vansker. Med løgnpropaganda vil de hisse opp sjåvinisme og krigshysteri i Sovjetfolket. De vil gjøre sine vaklende revisjonistiske "kamerater" modige nok til å delta i fordømmelsen av KKP. De vil også narre verdens arbeidende folk til å tro at Kina er en angripennasjon, og ta avstand fra formann Maos revolusjonære tenkning.

Revolusjonære arbeidere! Avvis angrepet på sosialismen!

Sosialimperialister i Sovjet har angrepet Kinas folk. Men angrepet er ikke bare rettet mot folkets Kina.

Sammen med de amerikanske imperialistene og deres lakeier her i Norge vil de sverte Maos tenkning ved å framstille Kina som angriper. Dette er et slag, rettet mot hele den kommunistiske verdensbevegelsen, som i stadig større grad bruker Maos tenkning som rettesnor for sine handlinger.

Slaget retter seg også mot røde arbeidere og marxist-leninister her i Norge som kjemper mot kapitalismen og dens hjelpe- re, sosialdemokratene, reformistene og revisjonistene.

Kamerater! Vi trenger også Marxisme-Leninismen, Mao Tse-tungs tenkning i vår kamp. Vi kan ikke tillate at klassefiendens løgner hindrer at Maos tenkning blir spredd til arbeiderklassen.

Revolusjonære arbeidere og marxist-leninister! Avvis dette nye angrepet på sosialismen!

Solidaritet med folkets Kina! Avslør reaksjonens løgner! Fortell sannheten om revisjonistenes overfall!

Skånselløs kamp mot kapitalismen, imperialismen og opportunismen!

Spre Marxisme-Leninismen, Mao Tse-tungstenkning!

FISKERE OG ARBEIDERE...

forts. fra side 9

interessesfellesskapet og byråkratiseringa og korporativiseringa av fiskernes organisasjon setter de aktive fiskerne i en svært vanskelig situasjon. En stor del av fiskerne innsat at de ikke er godt nok organisert til å drive en effektiv kamp for sine interesser. Med kjøpestopp og fiskestopp står fiskeren i en håpløs taktisk situasjon vis a vis oppkjøperen når han først får levere. Det hender f.eks. at fiskeren og fiskeoppkjøperen "blir enige om" at fiskeoppkjøperen skal betale for mindre enn han mottar, eller at han får rogn og lever gratis, det hele for å omgå minsteprisbestemmelsene. Og fiskeren er jo avhengig av å få levere fisken.....?

Kapitaleierne har til en viss grad rett i at småbåtfisker er "ulønnsomt". Men utbytterne sier ikke noe om hvorfor eller hvordan dette skjer. I fiskeriene viser klassestaten sitt sanne ansikt bl.a. gjennom Statens Fiskarbank. Det er f.eks. nesten umulig å få lån til en sjark. Privatbankene (som oft- est styres av oppkjøpere og foredlere) er en god "hjelp" når det gjelder å rasjonalisere

bort smaa baaene i og med at disse i stor grad driver samme utlånspolitikken. Oppkjøperne støtter direkte opp om denne politikken ved å inngå leveringsavtaler med storbåtrederne, eller de kjøper storbåter sjøl. Det er ganske tydelig at det blir kapitaleierne i land som kommer til å dirigere fisket. Ved at storbåtene privilegieres, kommer småbåtene i en umulig stilling, de har sjelden sikkerhet for levering. På årets Lofot-fiske så vi f.eks. i Svolvær at trålerne kom til kai med to trevis med fisk, 10-12 dager gammel, og fikk levere dyeblikkelig, mens småbåter med få timer gammel fisk blei skyvi tilside. Fiskerne på Lofot-fisket er"...i besittelse av en uhørt kravmentalitet...." sier fiskeriministeren. Hvis interesser er han ute for å tjene??

I tillegg til de vanskelighetene katastrofeutviklinga betyr for helårsfiskerne, vil utviklinga mot større enheter gjøre det umulig å drive kombinasjonen jordbruk/fiske som fremdeles er vanlig i mange kystkommuner. For mange av disse også, gir Lofot-fisket

størstedelen av pengeinntekta. Faller denne bort vil mange bli tvunget til å flytte fra småkommunene for å bli proletarisert i sentraene og muligens ta hyre på trålerne. Dette betyr igjen katastrofe for de kommunene som mister en stor del av sine skatteinntekter. Ei slik utvikling er fiskerne, også i følge dem sjøl, ikke interessert i. Vi ser altså at kapitalismen i vårt land også er i strid med interessene til arbeidsfolk i distriktene. Utviklinga viser også at heller ikke disse arbeidsfolka kan vente seg noe fra byråkrater og parlamentarikere, heller ikke makt over sine arbeids- og inntektsmuligheter.

Når systemet, kapitalismen, er inne i ei krise som blir særlig synlig under Lofot-fisket, skal ikke vi komme med "alternativer" som kan dekke over krisa eller gjøre det lettere å forklare for kapitalen, og dermed garantere dens fortsatte herredømme. De som kjenner fiskernes problemer er fiskerne sjøl. Derfor kan deres problemer bare løses ved at de sjøl får makt til å gjøre det. I denne kampen om

makt står vi på fiskernes og fiskeriarbeider- nernes side, og støtter deres kamp for å ta makta sjøl.

Vi har sett at fiskerne og fiskeriarbeiderne – og forbrukerne, arbeiderklassen, har felles interesser. De har felles interesse av å bekjempe og styrte kapitalistklassen. Verken fiskerne eller fiskeriarbeiderne kan greie denne oppgaven aleine. Mellom dem eksisterer det idag kunstige motsetninger, delvis skapt og forsterka av kapitalistene. Dette betyr at disse gruppene må slutte seg til arbeiderklassen i dens kamp mot kapitalismen, og stå sammen med proletariet for å greie den historiske oppgaven. Det kampmiddel som arbeiderklassen tar i bruk mot kapitalistene er det revolusjonære partiet. Et slikt parti har vi ennå ikke i Norge. Dette betyr at fiskerne og andre arbeidsfolk må støtte og delta i arbeidet med oppbygginga av et proletært, marxistisk-leninistisk parti.

BEKJEMP KAPITALISMEN PÅ ALLE OMRÅDER!

FRAM FOR ET REVOLUSJONÆRT MARXISTISK-LENINISTISK PARTI!

DA PROLETARIATET DIKTERTE...

forts. fra siste side

1. Det er for det første viktig å merke seg at arbeiderrådet fungerte svært godt omplanta til "norsk virkelighet" den korte tida det fikk virke uhindra. Som nevnt ble ikke den "fremmede tanken" om arbeiderråd eller sovjeter avvist, sjøl om den kom aldri så langt borte fra. Tvert imot slo den raskt igjennom, fordi den nå var midt i blinken for interessene til folk flest. Vi merker oss også den imponerende enighet, disiplin og verdighet befolkninga viste. Til tross for borgerskapets provokasjoner, kom det bare en eneste gang til handgemeng, og våpen ble ikke brukt i det heile.

2. I 1926 skreiv formann Mao: "Den viktigste grunn til at alle tidligere revolusjonære kamper bare har ført til ubetydelige resultater, er at de revolusjonære ikke evnet å fylke om seg sine sanne venner til slag mot sine virkelige fiender". Det virker som om folka bak Hammerfest-kommunen langt på vei klarte å løse dette grunnleggende problemet. Vi har sett hvor massiv oppslutning de hadde blant alminnelige arbeidsfolk. Blant håndverkerne, ja, sjøl langt opp i småborgerskapet hadde de også mange tilhengere. Marinegaster og politistyrken slutta seg også til dem, og de troppene som til sist gikk mot sine klassefiender var bare ynkelig pakk. Det

var bare ei viktig gruppe som ikke slutta seg til dem så aktivt som det kunne vært ønskelig – fiskerne i distriktet. Kommunens folk har sjølsagt vært oppmerksomme på dette problemet. Vi får vite at de ga dispensasjon til å frakte 2000 kilo kveite "tilhørende diverse fiskere" sørover under streiken. Fisken hadde ellers råtna og gått tapt for fiskerne. Men vi hører også at Amtsrederiet ville verva fiskeskøyter til streikebryting. Enkelte fiske-skipere kan – uten at vi veit det sikkert – ha gått i borgerskapets tjeneste. Men om tilslutninga fra fiskerne ikke var god, kom det likevel sikkert mest av spredtoddhet, trykket fra de lokale småkonger hvert sted, og ikke minst den lammende mangelen på lokal russehandel vår- og som- merstid.

3. Men ikke bare klarte kommunens folk å "fylke seg om sine sanne venner". I tillegg sto de overfor en splitta fiende. Storborgerskapet var delt i to leire – de "forsiktige" som f.eks. politimesteren, og de "beinharde", slike som "hr. konsulen" – byens største kapitaleier. Dette skillet gikk stort sett mellom toppbyråkratiet og handelsaristokratiet. De første så situasjonen slik at det nå var overhengende fare for at "en liten gnist kunne tenne en stor ild". Derfor fant de det klokest å fare varsomt fram, forhandle og unngå å provosere de streikende.

Situasjonen var jo eksplosiv over heile landet. Det er derfor mest sannsynlig at regjeringa helst ville støtte de forsiktige, og at storborgerskapets "mobilisering i Hammerfest var heilt egenmektig framferd. Men handelsaristokratiet hadde jo intet å vinne og millionformuer å tape på den "forsiktige" linja. Derfor kjørte de panisk fram med så harde tiltak, sjøl om de moderate blant borgerne helst ville unngå det.

4. Som formann Mao sier, må vi innprente oss den sannhet at "politisk makt vokser ut av geværmunningene". Sjøl aldri så fredelige radikaler vil – som de i Hammerfest – bli møtt med våpenmakt før eller seinere hvis de ei tid har hellet med seg. Dersom de da ikke i god tid har budd seg på å gjøre væpna motstand, vil de enten måtte gi opp kampen eller slåss og la seg slakte ned. Tallrike erfaringer fra norsk historie lærer oss riktigheten av dette: Venstre hadde neppe unngått konservativt statskupp i 1884 hvis de ikke hadde hatt de lojale frivillige skytterlaga å stole på. Og erfaringen fra 1895 viste klart at unionen ikke kunne blitt oppløst uten sverdslag hvis ikke Norge innen 1905 hadde skaffa seg grensefestninger til forsvar mot et mulig svensk angrep. Men i 1921 sto sosialistene uten væpna støtte av noe slag, og de lei derfor et avgjørende, om aldri så ublodig nederlag.

SITATER FRA FORMANN MAO:

Verdens folk, foren dere og overvinn de amerikanske aggressorene og deres lakeier! Verdens folk, vær modige, kjemp uten frykt, tross vansker og masjer fram i bølge på bølge. Da vil hele verden tilhøre folket. Utysker av alle slag vil bli tilintetgjort.

I kampen for hel og full frigjøring må de undertrykte folk i første rekke forlitte seg på sin egen kamp og først deretter på internasjonal hjelp. De folk som har seiret i sin egen revolusjon må hjelpe dem som ennå kjemper for frigjøring. Det er vår internasjonalistiske plikt.

ENGELSK-SPRÅKLIGE

SENDER FRA

Radio Peking

FRA 21.30 TIL 22.30
" 22.30 TIL 23.30

HVER DAG PÅ BØLGELENG-
DENE 47.7 , 45.3 og 25.6 m.

Radio Tirana

ENGELSK-SPRÅKLIG SENDING
PÅ KORTBØLGENS 31 og 42 m

FRA 06.30 TIL 07.00
" 16.30 " 17.00
" 18.30 " 19.00
" 20.30 " 21.00
" 22.00 " 22.30

DESSUTEN PÅ MELLOM-
BØLGEN 215 m

FRA 20.30 TIL 21.00
HVER DAG.

Støtt barnehagelærerne - Avvis forsøkene på streikebryteri !

Nok en gang har myndighetene avslørt sin arbeidsfiendtlige og reaksjonære holdning ved å motarbeide lønnstakergrupper som står i åpen kamp for å bedre sine kår. Denne gangen gjelder det barnehagelærerne.

By- og Herredsforbundet som er en av arbeidsgeverne til barnehagelærerne har uttalt at barnehager og daghjem i løpet av streiken bør bli drevet som park institusjoner av barnepleierskene og daghjelpene, altså en klar oppfordring til disse om å opptre som streikebrytere.

Barnehage lærerne er klart en lavtlønnsgruppe. Brutto begynnerlønn er kr. 16 620, topplønn kr. 20 400. På daghjem er arbeidstida 42½ time pr. uke, i barnehagene 36 timer, i tillegg kommer ofte flere timers ekstraarbeid. Barnehagelærernes usle lønnsvilkår kommer enda tydeligere til syne når en sammenlikner med lærerne i grunnskolen, som på ingen måte kan sies å være en privilegert gruppe: Grunnskolelærernes timetall er ca. 30 pr uke, begynnerlønn er kr. 25 870. Barnehagelærernes krav er å komme oppmot dette lønnsnivået.

Barnehagelærerne har en utdanning på min. 3½ år etter realskole eller examen artium, ofte har de en god del utdannelse i tillegg til dette. Deres krav om å komme opp på et tilsvarende lønnsnivå som grunnskolelærerne er derfor fullt berettiget bare ut fra faglige kriterier. Men minst like tungveide er at en lønn på kr. 16 620 ikke er til å leve av, i hvert fall i pressområder med ublue husleier og høye levekostnader forøvrig. De fleste barnehager

Demonstrasjon i Oslo til støtte for barnehagelærernes krav.

ligger nettopp disse pressområdene.

Barnehagepraktikantenes stilling er helt prekær. På forhånd har de en lønn som ligger langt under sultegrensa (brutto kr. 360 pr. mnd.), et forhold som igjen viser den elendige stilling praktikanter og læregutter i det hele tatt står i. Et absolutt krav må derfor reises om at praktikantenes lønn radikalt forbedres.

På grunn av de elendige lønnsvilkårene er den gjennomsnittlige tid barnehage-

lærerne er i yrket bare 6 år etter endt utdanning. Dette fører til et stadig udekket behov for kvalifisert arbeidskraft, enda antallet plasser på daginstitusjoner er ynkelig lite. Antallet på slike plasser er i dag ca. 10 000, behovet er det mangedobbelte. En kjenner til konkrete eksempler der flere hundre foreldre har søkt om plass for barna sine, mens bare et tjetall av disse har fått invilget søknaden. Når det så blir opp-

lyst at det pr. år utdannes bare 150 barnehagelærere, er dette ikke en skam eller en unnlatesynd fra myndighetenes side, det er et brutalt eksempel på hvem som har makt i dette samfunnet. 1 million kr. blir brukt pr. år til utbygging av barnehager og daghjem. Samtidig ser vi monopolkapitalen fødsle med det hundre dobbelte, det skorter aldri på penger til bankpallassene. I den foreliggende situasjon har foreldre og barnehagelærere felles interesser: Bedre lønnsforhold for barnehagelærerne, bedre rekruttering til yrket, bedre forhold på institusjonene.

Personalet ved daginstitusjonene består av barnehagelærere, barnepleiersker og daghjelpere som arbeider sammen i et team. Barnehagelærerne står for den pedagogiske behandlingen i dette teamet, og når disse mangler, er det uforsvarlig å holde institusjonene åpne. Når myndighetene mer eller mindre åpent oppfordrer til dette, viser det den sneversynte holdning de har til hele problemkomplekset, en holdning som klart viser hvilke interesser barnehagene og daginstitusjonene er tenkt å tjene: ikke utdanningsinstitusjoner som først og fremst skal ha til oppgave å utvikle barnas evner, fantasi og læremuligheter, men steder der foreldrene rett og slett kan "parkere" barna mens de er ute og jobber. Storkapitalen er interisert i billig arbeidskraft, ofte er kvinnelig arbeidskraft ekstra billig, og da er slike "parkinstitusjoner" selvsagt en fordel. Men dette er foreldrene ikke tjent med, og aller minst barna.

SF avslørt igjen

At krisa i kapitalismen no er eit faktum, er ikkje lenger vi sosialistar aleine om å hevda. Når vi ho tek opp krisa og problema som fylgjer med den, prøver ikkje lenger sosialdemokratane frå SF til Høgre å feia dette unna som "marxistiske dogmer". Regjeringa har sjølv, i Stortingsmelding nr. 39 "Om visse strukturproblemer i norsk industri" stadfesta nettopp dei verknader av dei økonomiske lovene for kapitalismen som Marx sette fram, og som i alle år har vore nytta til å påstå at "Marx tok feil". Den tekniske utviklinga gjer det turvande med større og større investeringar til produksjonsutstyr, stendig nye maskinar og stendig ny teknikk. I høve til arbeidskrafta blir dette ein større del av produksjonskostnadene. Dermed blir det mindre profitt av kvar investert krone, profittraten går ned. Denne åtmenne lova gjeld raten, som har ein jamt fallande tendens. Profitten i kroner og dollar kan gå opp eller ned, men blir etter kvart vanskelegare å auka og halda oppe.

Verknadene av dette er hardare tevling. Dei store slår ut dei små kapitalistane. Det blir større og større einingar i industrien, færre og færre kapitalistar, fleire og fleire lønsarbeidarar. Meir og meir vanleg blir samanslåing av verksemdar, det som blir kalla "fusjonar" og nedleggingar. Kapitalmakta blir samla på færre hender, og kjempestore konsern tek over investeringar og utbygging tvers over dei fleste landegrensar.

"Strukturelle problem" aukar, det vil seia problem med verksemdar som er for små, eller driv med for gamle metodar til å greie tevlinga etter kvart som den kvesser seg til. Så langt er dei samde med Marx, både industriminister Rostoft og heile industrinemnda i Stortinget.

Det dei ikkje er samde i, eller ikkje kan gå med på, er at lova om fallande profitt-rate med naudsyn fører til at arbeidarklassen gjer ende på dette systemet med kapitaldiktatur over arbeidsfolk og gjennomfører sosialismen gjennom proletardiktatur (arbeidardiktatur) over kapitalen og kapitalistklassen. Det er dette Marx sjølv har understreka som det viktigaste nye han kom fram til. Krisa i kapitalismen vil alltid gå ut over arbeidarklassen, med mindre løn for arbeidet, hardare press, arbeidsløyse og oppseingar. Etter ein lang tidbol med høgkonjunktur, blir dette meir og meir merkande no, i form av hardhendt rasjonalisering, og resultatet av dette er arbeidsløyse og større utsugning av arbeidarane. Til dette kjem stagnasjon og nedgang i lønne. På denne måten vil stoda for arbeidsfolk bli verre og verre. Etter kvart som krisa utviklar seg, får arbeidarklassen større og større bølger. Det er alltid det arbeidande folket problema går ut over. Profitten må og skal haldist oppe. Dette er underforstått i alle tiltak, alle dei "realistiske" og "demokratiske" rådgjelder statsmakta gjennomfører for å tryggja kapitalmakta mot interessene til arbeidsfolk, men som det blir hevda skal tena arbeidarane også.

Som ein lydig og tenleg reiskap for kapitaldiktaturet kjem staten med ei rekkje planar og tiltak som skal styrkja næringslivet, auka konkurranseevna og tryggja profitten. Men av di krisa er heilt grunnleggjande for systemet, tener alle desse tiltaka berre til å fremja ny kriseutvikling og gjera krisa djupare og meir omfattande.

Det blir arbeidet ut regionplanar som skal rå bot på dei verste problema som fylgjer med den sterke sentraliseringa av næringslivet og serleg industrien. Men desse planane er sjølv med og fremjar sentraliseringa og avfolkinga av utkantane. Gjennom

folketrygdfondet, Distriktsutbyggingsfondet, og no ved ei rekkje nye former for offentlig "tilrettelegging" ved grunninvesteringar o.l. tek staten pengar frå arbeidsfolk og fører over til subsidiering av industrikapitalistane. Men utviklinga held fram og i neste omgang blir det industriar som ikkje greier seg om dei så har fått alle dei føremonene staten har gjeve. Og krisa blir meir og meir total. Tevlinga blir på denne måten endå hardare, og til slutt er det berre dei aller største og sterkaste verksemdene som står att. I mellomtida er utbygginga av arbeidsfolk auka og når det nivået då arbeidarane ikkje lenger finn seg i dei vilkåra kapitalismen har å by.

Den tilrådinga industrikomitéen i Stortinget har kome med om utviklinga syner at alle dei parlamentariske partia frå Høgre og DNA til SF og Senterpartiet prøver seg med slike fortvilte tiltak for å "løysa" problema. Med den paniske skrekken alle desse partia har for sosialismen, prøver dei å løysa denne krisa på alle dei måtar ho ikkje kan løysast. Dei vil alle prøva å gjera staten til instrument for kapitalinteressene.

Korleis dette skal gjerast, er det partia er noko usamde om. DNA og SF vil la staten spela ei meir aktiv rolle til beste for monopolkapitalen. Dette oppfatar både desse partia sjølve og dei andre partia som "steg i retning av sosialisme". Men det er ei vidare utvikling og styrking av kapitalismen som ingen ting har med sosialisme å gjera. Saka er at desse sosialdemokratiske tiltaka tener dei store kapitalistane og monopolkapitalen, og såleis er den som er mest effektiv til å halda kapitalismen ved lag, men dei små kapitalistane er sjølve truga av dei store kapitalistane, av di det er flest av dei små kapitalistane og av di kapitalistideologien med sine myter tek utgangspunkt i det som før har tent kapitalismen kan ikkje og vil ikkje dei tradisjonelt borgarlege partia gå inn for så drastiske rådgjerder. Like fullt er det den sosialdemokratiske ideologien til DNA og SF om den aktive og "nøytrale" staten som best tener kapitalismen i det stadiet kapitalismen no er kome inn i.

I tilrådinga frå industrikomitéen går begge desse partia inn for statleg "engasjement", Arbeidarpartiet med eit finansieringsinstitutt som sjølv skal kunna gjera opptak til samanslåingar og nedleggingar, SF ved omorganisering av industribanken og koordinering av eksisterende "fonds og institutter", alt for å koma kapitalinteressene til hjelp. Attåt dette vil SF ha etableringskontroll. Såleis driv desse sosialdemokratiske partia og puslar og tilrån til tiltak til beste for storkapitalen. Om vi så tek føre oss den delen av tilrådinga som alle partia står saman om, finn vi endå meir interessante ting. Her går SF med på å subsidiere treforedlingsindustrien ved "fritak av omsetningsavgift og reduksjon av kraftprisene som tiltak for å hjelpe denne industrien". Kven skal betala? Arbeidsfolk betalar med skattar og oms, seinare med moms. Vidare går komitéen, frå Høgre til SF, inn for "rasjonalisering av skogsdrift og tømmertransport". I Sverige fører slik rasjonalisering av skogsdrifta til rovdrift på skogsarbeidarane, som i store tal no blir helselause før dei er førte år.

Om dei sterke tendensane til internasjonalisering av industrien sier komitéen, også samla: "Stort sett har det vært til fordel for vårt land, men integrasjon i ei-er- og kapitalforhold kan også innebære risikomoment", heiter det. "Stort sett til fordel", meiner altså SF. For arbeidar-klassen eller kapitalistklassen? Slikt bryr ikkje SF seg med: for vårt land står det. Enkelt og greitt.

Banker spekulerer i bolignøden

Den 10. des. ifjor mottok leieboerne i Industrigata 71. et brev undertegnet Willy Tollefsen hvor det ble fortalt at hans selskap hadde overtatt alle aksjene i gården. Dette ble siden bekreftet i et brev fra Bøndernes Bank, som til da hadde stått som gårdens bankforbindelse. Den nye forbindelsen var nå Spare-skillingsbanken som hadde finansiert Tollefsens kjøp av gården gjennom et lån på 600.000 kr. Denne overdragelsen var naturligvis nokså uinteressant for leieboerne, iallfall i begynnelsen. 10. jan. d. å. mottok leieboerne et nytt brev fra Tollefsen, denne gang rekommandert. Det ble da meddelt at de var oppsagt og måtte fraflytte innen februar 1969. Dette brevet skapte en panikkartet stemning i gården. Leieboerne består fortrinnsvis av eldre mennesker (32 over 55 år), hvorav flere har bodd der siden gården ble oppført i 1939. Det var neppe noen av disse som hadde forestilt seg den mulighet at de skulle bli kastet ut. Det hadde riktignok skjedd en gang tidligere, men det var under krigen da nazistene hadde rekvirert bygningen. Etterhvert ble situasjonen litt roligere og enkelte av leieboerne tok initiativet til å velge et tillitsmannsutvalg som skulle representere beboerne. Dette utvalget har siden kontaktet en advokat som igjen har anmeldt forholdet til husleieretten hvor saken idag ligger.

Rent logisk skulle man kunne anta at denne transaksjonen til Tollefsen er klart lovstridig. §§ 37 og 38 i Husleieloven som denne saken faller inn under, opererer imidlertid med begrepet "enkelt beboelsesrom". Det viser seg også at leilighetene i Industrigata er slike "enkelte beboelsesrom". Man må likevel kunne anta at vårt rettvesens "rettferdighetssans" her vil tilsi at utkastelsen er ulovlig. Årsaken til at man idag kan anta at Tollefsen vil bli dømt er naturligvis at borgerpressa har reagert så kraftig mot utkastelsen. Alle uten unntak har krevet at myndighetene måtte ta affære. T.o.m. den alltid så "joviale" generalsekretæren i Libertas, Trygve de Lange uttalte til Morgenbladet Tollefsens forretningstransaksjoner ikke gikk under det frihetsbegrep som Libertas opererer med. Man kan jo bli rørt til tårer av slike uttalelser. Hva imidlertid den alltid "objektive" dags-pressa her i landet glemmer å spørre om, er hvordan Tollefsen har kunnet operere som han har gjort. Det viser seg nemlig at Tollefsen tidligere har vært involvert i liknende transaksjoner. Realiteten er jo at Tollefsen som person er hel uinteressant. Om man klarer å stoppe Tollefsen har man ikke automatisk stanset all boligspekulasjon. Han er bare en av mange. Systemet har skapt grobunn for slike spekulanter, og man kan ikke bekjempe dem uten å bekjempe systemet. Dette gjelder uansett hvor forferdelig borgerskapet synes at tilfeller å la Industrigata, er. Påstanden om at det kapitalistiske systemet skaper boligspekulanter blir ytterligere bekreftet når vi ser hvilken rolle bankene spiller. Tar vi tilfelle Industrigata, ser vi at Spareskillingsbanken finansierte Tollefsens kjøp. Vi må kunne forutsette at banken var på det rene med hva slags

planer Tollefsen hadde med gården. Det var nemlig helt klart at selve gården var et underskuddsføretagende. Selv om banken fikk 1. prioritet ville de naturligvis være interessert i at han oppfylte sine forpliktelser når det gjaldt renteinntektingene. Banken måtte derfor være på det rene med at den eneste mulighet for at dette kunne gå med overskudd lå i at de nåværende leieboere ble oppsagt, at gården ble "pusset" opp og atnhyblene ble møblert. På denne måten ville man kunne hve husleien til det mangedobbelte uten at man ville få for store utgifter. Banksjef Nordengen i Spareskillingsbanken sier i dag at dette var helt ukjent for han. Til Dagbladet uttaler han at han ikke ønsker å ta del i "moralisk forkastelige transaksjoner". Til Klassekampen bekrefter han dette, men innrømmer samtidig at han på ingen måte kan forsikre at det finnes andre låntakere i banken som er av samme type som Tollefsen. Han kan heller ikke henvise til konkrete tiltak som vil kunne forhindre at liknende situasjoner oppstår i framtida annet enn at de må ha en strengere kontroll. Praksis viser imidlertid at denne kontroll er av rent forretningsmessig art. Nordengen kan også fortelle at det er sterkt divergerende meninger innen gruppen sparebanker når det gjelder det rent moralske ansvaret de har i disponeringen av sparerens penger. Dette innebærer at banken fullt ut kan benytte sparerens penger til å utbytte sparerne!

I følge loven for sparebanker er det ulovlig for sparebanker å eie eiendommer. Dette skal altså bety at sparebanker ikke direkte har anledning til å spekulere på boligmarkedet. De har kun anledning til å finansiere spekulantenes kjøp. På spørsmål fra Klassekampen om hvorvidt bankene da kunne operere med en mellommann som kunne stå som formell eier, svarte Nordengen at han personlig ikke hadde tenkt på den muligheten. Samtidig mente han bestemt at dette ikke var tilfelle for noen av de andre sparebankene heller. Da vi er mistenkelige av natur, stiller vi spørsmålet fremdes.

Den andre type banker, forretningsbankene, som kontrollerer milliardbeløp, står imidlertid helt fritt når det gjelder oppkjøp av gårder. Det viser seg også at de fleste sitter som eiere av store gårder. Det ville være enfoldig å tro at de ikke er involvert i spekulasjoner hvis karakter er like graverende som tilfelle Industrigata. Dertil er eiendomstransaksjonene i dag i for stor grad preget av bolignøden. Det ville samtidig være et brudd med de kapitalistiske prinsipper å praktisere noen form for "liberalisme" overfor leieboere i de gårder bankene eier.

Konklusjonen må derfor være at den reaksjon som vi i dag opplever blant de borgerlige ikke er en reaksjon mot boligspekulasjon. Derimot en reaksjon mot de enkelte som "overspiller" og som dermed avslører dette systemets karakter. Forutsetninga for å bekjempe alle de tollefsener som finnes ligger altså ikke i å prate moral overfor de som blir trukket fram i lyset, men å bekjempe det kapitalistiske system som skaper tollefsenene.

SF er også med på dette: "Komitéen finner det gunstig om norske bedrifter i større utstrekning enn hittil kan etablere underavdelinger i utland som er av markedsmessig betydning for oss." Hermed er altså til og med den norske rykolonialismen sanksjonert og velsigna av SF, i dette organet der partiet feidvar at "makt blir utøvd". Slikt går dei inn for, i ein evig skrek for det einaste som kan løysa desse problema:

at arbeidarklassen tek makta, gjer ende på borgarstaten og skipar sin eigen stat, og såleis let kapitaldiktaturet over arbeidarklassen bli avløyst av arbeidarklassen sitt diktatur over kapitalen. Då fyrst blir det mogeleg å frigjera produksjonen frå marknadene og den internasjonale kapitalen for å produsera etter behov hos folket, i staden for å tena profittinteressene til nokre få kapitalistar og tenarane deira.

I det siste har enkelte sjølutnevnte "sosialister" sterkt hevdet at tanken om proletarietets demokratiske diktatur – arbeiderrådsstyre – er "fremmed for norsk virkelighet" og derfor "ikke kan aksepteres av norske arbeidsfolk". For å innse at det er helt feilaktige tanker de hevder, er det nyttig å grave fram av glemseleken det antakelig eneste eksemplet på et arbeiderråd som har vært i virksomhet i Norge. Det ble slett ikke avvist av befolkninga, hverken som "fremmedarta" eller av andre grunner. Tvert imot fungerte nå det godt på alle måter, helt til borgerskapet fikk stoppa det med våpenmakt.

I. Om lag 50 år etter Paris-kommunen, og knapt 4 år etter oktober-revolusjonen overtok arbeider-klassa ei tid makta i Hammerfest, Norges og verdens nordligste by. En måneds tid i mai og juni 1921 beherska de byen fullstendig. Det heile begynte med en landsomfattende sjømannsstreik. Den tok til 8. mai, og grunnen var at rederne ville sette ned sjøfolks hyrer til det halve. Den økonomiske verdenskrise etter krigen hadde nådd Norge med full tyngde. Arbeidsledigheten var oppe i 17% like før streiken brøyt ut. Over heile landet møtte de streikende sjøfolka stor sympati hos arbeidere og småkårsfolk ellers. Og i Hammerfest, som var et viktig knutepunkt for kysttrafikken, var det naturlig at sympatien raskt fikk kraftige praktiske utslag. Helt fra første stund danna Hammerfest Faglige Samorganisasjon (HFS) en streikekomite. HFS besto jo bl.a. av matros- og fyrbøterunionens og losse- og bryggearbeidernes lokale foreninger. Oppgava for streikekomiteen var i første omgang å organisere streikevakter til hjelp for streikende sjøfolk ved de mange skipsanløp. Men denne oppgava utvida seg raskt og spontant. Etter bare få dager utførte streikekomiteen så mange og omfattende oppgaver at den mer dekkende må kalles et arbeiderråd.

Hammerfest var sentrum for all handel med omlandet. Derfor måtte ei klassebevisst streikevakt organiseres slik at forsyningene av livsviktige varer fikk gå uhindra av streiken. Fisker-proletariatet i distriktet omkring kunne ellers bli utsatt for nød, og kanskje til og med vende seg mot sine klassefrender i byen. Streikekomiteen – arbeiderrådet – tok først på seg kontrollen

BERIT og PER OTNES

DA PROLETARIATET DIKTERTE I HAMMERFEST

med at alle livsviktige varer ble frakta rundt. Men for å gjøre kontrollen effektiv, måtte de snart også overta sjølve provianten – 2000 sekker mjøl på Statens proviantlager i byen. Med det overtok de ei oppgave som et borgerlig kontrollert provianteringsråd til da hadde skjøtta – til stor misnøye for folk flest. Rådet overtok sjølsagt også kontroll med passasjertrafikken. Bare folk med heilt livsviktige ærend fikk reise – med egne pass som nå det utstedte. Post-sendingene overtok de også. Det var lett, for postmesteren i byen stilte seg heilt på rådets side. Seinere i streiken tok de også over Hammerfest bakeri, slik at folk skulle få nødvendige brødvarer uhindra av streiken.

Politistyrka i byen var på 4 mann. Det viste seg fort at disse stort sett også sympatiserte med arbeiderne. De verken kunne eller ville lystre borgerskapets påbud om f.eks. å forsvare tilreisende streikebrytere med kjøllene. Og mannskapet på det første marinefartøyet borgerskapet fikk dirigert til byen solidariserte seg også med arbeiderne. Arbeidere og gaster kom så godt overens at de hygga seg med å spille fotball sammen i stedet for å bekjempe hverandre. Så skipet måtte sendes bort – "av frykt for at mannskapet er sosialistisk infisert". På det neste marinefartøyet som kom var mannskapet nok litt mindre klassebevisst. Men heller ikke de kan ha vært villige til å gripe direkte inn i streiken. Etter forhandlinger mellom rådet og byens politimester, overtok nemlig rådet nå også politi-myndigheten i byen. Det ble oppretta et ordensvern på 84 håndfaste arbeidere til denne jobben. Nå hadde arbeiderrådet i realiteten all makt i Hammerfest.

Folk landet over sympatiserte fortsatt sterkt med de streikende sjøfolka. I flere kystbyer kom det til uroligheter mellom streikevakter og streikebrytere. Når sympatien ga seg slike uttrykk, kunne sjøl ikke de forsiktige klasse-samarbeiderne i LO-ledelsen nekte å bøye seg for krava om en landsomfattende sympatistreik. Det ble erklært generalstreik fra den 26. mai. Men i Hammerfest hadde de da for lengst satt den forsinka erklæringa om i praksis.

Storborgerskapet i byen betrakta sjølsagt utviklinga med stigende mishag og redsel. Det ble ikke bedre da de så hvor bra alt gikk under rådsstyret og hvor mange som slutta seg til det. De ble grepet av full panikk. Om kvelden samme dag som generalstreiken ble proklamert, gikk det rykter om at arbeiderne planla væpna aksjon. Med disse løse ryktene som påskudd gikk storborgerskapets høyborg, byens "Handelsforening", til "mot-aksjon". Til stor moro for arbeidsfolk i gatene sprang handelens småkonger nå rundt og samla inn alle skytevåpen i butikkene, i ishavslåten og i privat eie. Hele arsenalet ble depotert i marinens varetækt. Men sjøl etter dette var byens største kapitaleier så oppskremt at han ikke turde gå til kjøys før 8

matroser var satt på væpna vakt rundt huset hans. Og i de nærmeste dagene tok denne mannen til å "mobilisere" tropper fra nærmeste ekserserplass – helt på eget initiativ, men etter han sjøl påsto i forståelse med Forsvarsdepartementet. Men de som i dagens situasjon var villige til å bekjempe arbeidsfolka i Hammerfest, var også av utseende så ynkelige folk at de ble møtt med åpen latter da de kom til byen 29. mai. Men "mobiliseringa" fortsatte. Like etter skreiv rådsformannen, som også var redaktør i den sosialistiske avisa i byen:

"Klassekampen har nå trådt inn i sin siste fase. Borgerne har kastet masken helt, og legger ingen skjul på at de nå bare tar ut folk de mener å kunne benytte som bøddler mot arbeiderne. Civile personer opphøyes uten videre til mobiliseringssjefer, og man taler åpent om å begynne nedslaktingen. Mesenen, byens gode hyrde, hr. konsulen m.m. viser seg i sin rette betydning."

Det kom fortsatt tropper til byen, først fra Alta, og seinere spesialutdanna opprørs-politi søftra. Dette var et klart brudd på avtalen mellom arbeiderrådet og politimesteren, så arbeidernes ordensvern nedla straks sin virksomhet. De fikk politiets attest for å "ha utført sin oppgave på en helt tilfredsstillende måte". Etterhvert slutta også arbeiderrådet nå med de andre delene av sin virksomhet. Langsamt ble Hammerfest på nytt offer for borgerskapets sedvanlige diktatur, det de ynder å kalle "ro og orden". Borgernes skrik på væpna hjelp ble etterhvert erstatta med krav om hard straff for "hovedmenn" i oppstanden.

Arbeidernes makt-demonstrasjon hadde likevel gunstige ettervirkninger. Streikene slutta 10. juni for generalstreikens vedkommende, mens sjøfolka fortsatte til 3. juli. I Hammerfest ble det gjennomført at alle de som hadde streika skulle få igjen de gamle fobbene sine. I mange andre byer måtte de streikende vike påpass for de usle streikebryterne som hadde tatt jobbene deres under streien. Og HFS gikk styrka ut av oppgjøret. Medlemstallet hadde økt med 50 under streiken. Rådet hadde holdt 10 åpne møter med gjennomsnittlig over 200 til stede. Det er en svært høy prosent i en by med en arbeidssstyrke på bare 963 menn over 15 år. En del av disse gikk jo også stadig på ordensvern, streikevakter og annen nødvendig arbeid. Til forskjell fra HFS gikk fagorganisasjonen på landsbasis svevka ut av en konflikt som jo hadde avslørt ledelsens svakhet og "forsiktighet". Men heller ikke i Hammerfest klarte de å unngå klassejustisen mot "hovedmenn". Borgerskapet utpekte syndebruker som ble offer for dets vrede. Fengselsstraffene var mange og harde.

II Hvorfor ble akkurat Hammerfest et så lett bytte for arbeidernes maktovertakelse? Svaret må ta for seg flere forhold:

1. Idag er det mange som tror at arbeid-erklasse i Norge har det "for godt" til å støtte en revolusjonær politikk. De har fått så mye mer enn "sine lenker å tape". Kriser som den i 1921 tror mange er heilt utenkelig idag. Men i oppdag er det mye som tyder på at verdensøkonomien ikke er mer immun for kriser nå enn for 50 år sida. Vi skal også huske at de aller dårligst stilte sjelden har vært blant de første tilhengere av en revolusjonær politikk. "Fille-proletariatets" konservatisme er legendarisk. Det kommer derfor ikke som noen overraskelse at de revolusjonære i Hammerfest heller ikke utmærka seg som spesielt dårlig stilt. Byens befolkning hadde sjølsagt langt høyere gjennomsnittsinntekt enn omlandet. Mer overraskende er det kanskje at inntekta i gjennomsnitt også lå høyere enn i andre norske byer. En kunne såleis tenke seg at "teoretikerne" i samtida, dersom de hadde tenkt over saka, kunne kalt Hammerfestingene for et "arbeider-aristokrati". Men likevel slutta de mannjevt opp om vedtaka i arbeiderrådet. Byen var kriseramma, det er riktig nok. Men krisa ramma ikke hardere der enn ellers i landet – tvert imot: Med angel og snor i behold sulter en i alle fall ikke ihjel på Finnmarkskysten. Liknende sjølforsyning er en umulighet i de fleste andre byer i landet. Vi må også huske at krisa ramma distriktene omkring hardere enn sjølve byen. I omlandet kom vanskene som fulgte med at pomor-handelen med Russland nå hadde stoppa opp i tillegg. Etter oktober-revolusjonen gikk den gamle byttehandelen fisk mot mjøl enten helt i stå, eller den ble formidla gjennom lokale handelskapitalister som forlangte enormt mye høyere priser for mjøl og andre russiske varer enn den gamle direkte-handelen. Matvare-mangelen og nøden var derfor akutt på flere steder ikke langt fra Hammerfest. Likevel var det "arbeideraristokratiet" og ikke det nødlidende fiskeproletariatet som slutta sterkest opp om Hammerfest-kommunen. Forklaringa må derfor ligge i andre forhold enn krise og nød.

2. Klasseforholda i Hammerfest bar ikke nettopp preg av framskreden industrialisering. En liten mineralvannfabrikk og tre-fire trankokerier var dengang alt som fortjente navnet. Storborgerskapet på stedet dreiv tradisjonell handel med fisk og fiskeprodukter, utrustning for fiskere og fangst-folk o.s.v. – til dels i ganske stor stil. De seks-sju største private kapitaleierne delte dette markedet mellom seg. Et par andre hadde spesialisert seg i bygningsartikler. Ellers fantes det to lokale banker pluss en avdeling av Norges Bank. Det lavere borgerskapet besto av handlende i mindre stil, agenter, kommisjonærer, og videre folk i kommunalt og statlig byråkrati. Men alt i denne klassa tok en del folk arbeidernes parti i striiden. I neste omgang fantes det en gan-

ske tallrik gruppe håndverkere, båtbyggere, bøkere, maskinreparatører o.s.v. Tyngden av befolkninga var likevel rene lønnstakere, til dels i "pene" jobber i handelen, men for det meste lager- og bryggearbeidere og folk i fisketilvirkninga. Bygningsarbeidere, sjøfolk og løsarbeidere var også store grupper. Industri-proletariatet var som nevnt svært beskjedent, om det fantes i det hele. Primærnærings-fiske og jordbruk var også beskjedent representert. – 5-6% mot om lag 90 % i nærmeste nabokommune. Hovedmotsetninga mellom klassene på stedet gikk derfor mellom småkongene i fiskehandelen og arbeidsfolka deres, som jobba på nær sagt føydale vilkår. Hammerfest, og fiskeværene omkring enda mer, var rene "company towns", der væreierne og handelshusene kunne bestemme alt. Fiske-tilvirkning hadde vært ei viktig "take-off" næring for den norske kapitalismen i tida før. Viktige deler av den opprinnelige kapital-oppsamlinga kom herfra. Utbyttinga av fiskerne hadde derfor vært særskilt hard og nådeløs. Og etter slutten på russe-handelen var fiskerne i distrikta mer enn noen sinne i sine væreieres vold. I Hammerfest var det tross alt flere som småkonger som delevist konkurrerte seg imellom, slik at arbeidsfolk i alle fall til en viss grad kunne velge mellom grader av utbytting. Avhengigheten var ikke så ta total som i omlandet.

3. Klassebevisstheten i byen var nesten forbausende velutvikla. Men den kunne alt dengang støtte seg til mange års tradisjon. Omkring århundreskiftet hadde Alfr. Eriksen i Helgøy, like sør for fylkesgrensa starta agitasjonen for en slags sosialisme som egga fisker og småkårsfolk til kamp mot væreierne og de store handelshusa. Alt i 1903 ble Eriksen valgt inn på Stortinget blant de første sosialistiske representantene der. Da krigen kom i 1914, var grunnen forlengst lagt for dyptgripende sosialistisk og anti-militær agitasjon. Dommer mot militærnektene hørte til dagens orden. I 1917 og 18 var sympatien med bolsjevikene stor. Da engelske tropper intervenerte i Murmansk, var det mange opprørte finnmæringer som nesten meldte seg til kampen på bolsjevikenes side. De rødes kamp i Finland møtte også sympati, og forargelsen over de "hvit- es" blodige framferd var stor. Folk med

slike verdensbegivenheter rett inn på livet trengte neppe agitatorer utafra for å forstå hva sosialisme betød. Det var derfor et heldig, men slett ikke noe avgjørende sammentreff at mannen som ble formann for arbeiderrådet kom fra Oslo, hvor han i 1918 hadde vært leder for arbeiderråds-bevegelsa i heile landet. Men redaktør Simensen i Vestfinnmark Socialdemokrat ble likevel utpekt til syndebruker for borgerskapet. Han ble kalt både "bolsjevikdiktator" og "maktusurpator" i borgerpressa, som raste over at han hadde "forført" de snille Hammerfest-arbeiderne med "fremmede tanker". Borgerskapet forstår ikke så lett at deres eget vanstyre lokalt og sentralt er bedre sosialistiske propaganda enn sjøl de beste profesjonelle agitatorer. Derfor må de ty til syndebruk-utpeking, for å slippe å innse de virkelige grunnene til formisnøye.

4. Finnmark ligger nært til Sovjet og Finland, og hendelsene der satte som nevnt sitt preg på befolkninga. Fylket ligger også fjernt fra Oslo og de norske politiske sentra. Så stor geografisk avstand får lett politiske konsekvenser: Det var her oppe folk sist ble klar over at Arbeiderpartiet tross alle store ord i realiteten var blitt reformistisk og anti-revolusjonært etter landsmøtet i mars 1921. Moskva-tesene ble vedtatt med så mange om og men at avsporinga fra den revolusjonære kursen var uunngåelig. Men i mai 1921 var dette neppe klart for Oslo-folk engang, og sjølsagt enda mindre for folka i Hammerfest.

III. Hva kan vi idag lære av Hammerfest-kommunen? Borgerskapet vil i egeninteresse alltid se revolusjonære tilbakeslag som endelige nederlag. Etter at skrekken og oppstyret lå seg, etter at klassejustisen hadde ramma alle "hovedmenn", har de til og med prøvd å le bort hele hendelsa. De anlegger et nedlatende smil over "de latterlige opptøyene i Hammerfest". Men hvem kunne vært mer latterlig i sin paniske redsel for liv og eiendom enn storborgerskapet på stedet dengang? Var det i spøk avisene så langt unna som i Trondheim alt 19.5.21 skreiv om "fullstendig bolsjevikdiktatur i Hammerfest"?

Sosialister må være innforstått med at kampen deres vil ta lang tid. Som formann Mao sier, er det "ren og skjær fantasi å innbille seg at sosialismens sak er en lett seilas som fører frem i en vanser og tilbakeslag av noe slag og uten at det ytes en veldig innsats". Sjølsagt er det svært viktig å dra lærdom også av de slag en taper på veien. Vi må finne ut hvilke feil som ble begått, slik at de kan bli retta på til det byr seg en ny og bedre anledning. Vi spør derfor: Hva gikk bra og hva gikk galt i Hammerfest dengang?